

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองกุ่ม

อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี

โดย

สถานีพัฒนาที่ดินกาญจนบุรี

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 10
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

การจัดทำแผนการใช้ที่ดินดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 72 (1) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยแผนการใช้ที่ดินตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี ได้นำแนวคิดขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations : FAO) และโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme : UNEP) มาปรับใช้ คือ ความเหมาะสมทางกายภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ การยอมรับจากสังคม การสร้างความยั่งยืนให้สิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือกการใช้ที่ดิน ร่วมกับวิธีการที่จำเป็นอื่น ๆ เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นต้น

กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดินร่วมกับสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต (สพข.) และสถานีพัฒนาที่ดิน (สพด.) ในการดำเนินงานวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาภาพรวมของสภาพปัญหาในด้านต่างๆ ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การวางแผนการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ในการระบุปัญหา ความต้องการของเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้ สพด. ได้จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการ เพื่อขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้เกษตรกร มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการใช้ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสม รักษาสภาพแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชน ให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สถานีพัฒนาที่ดินกาญจนบุรี

กันยายน 2567

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน	1-1
1.2 หลักการและเหตุผล	1-1
1.3 วัตถุประสงค์	1-1
1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-2
1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล	1-2
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 สภาพภูมิประเทศ	2-2
2.4 สภาพภูมิอากาศ	2-2
2.5 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-4
2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-8
บทที่ 3 สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ	
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-1
3.3 ทรัพยากรดิน	3-2
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)	
4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-4
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	
5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ	5-1
5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล	5-2
5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน	5-2

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	
6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	6-1
6.2 แผนการใช้ที่ดิน	6-2
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน	7-1
7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น	7-2
7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-2
เอกสารอ้างอิง	8-1

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2-1	สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดกาญจนบุรี (พ.ศ. 2537-2566)	2-3
2-2	สภาพการใช้ที่ดินตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี	2-5
2-3	จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2566	2-8
2-4	จำนวนและสัดส่วนครัวเรือน ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2566	2-9
2-5	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2565	2-10
3-1	สมบัติดิน ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี	3-7
5-1	ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	5-2
5-2	ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี	5-3
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี	6-5
7-1	กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2568-2572	7-5
7-2	สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-7
7-3	เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ โครงการนำร่องตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี แผน 5 ปี (พ.ศ. 2568-2572)	7-9

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
1-1	กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	1-3
2-1	ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี	2-1
2-2	กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี	2-3
2-3	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี	2-7
3-1	ทรัพยากรดิน ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี	3-11
4-1	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี	4-3
4-2	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี	4-4
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี	6-6
7-1	การชะล้างพังทลายของดินในเขตการใช้ที่ดิน ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี	7-4

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

(1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1.2 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้วซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนและในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและรักษาฐานการผลิตด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว

ทั้งนี้กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั้งประเทศภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนาด้านต่าง ๆ ของตำบล

1.3.2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น และอยู่บนหลักการของโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio – Circular - Green Economy: BCG Model)

1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.4.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2566 – 30 กันยายน 2567

1.4.2 สถานที่ ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.5.1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ประกอบด้วย

1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวนประชากร เป็นต้น

3) ด้านนโยบายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล

1.5.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเกษตรกรในตำบล

1.5.3 ประเมินคุณภาพของที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล

1.5.4 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน

1.5.5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

1.5.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น

1.5.7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์

1.5.8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะทำงานวิชาการของเขตฯ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของเนื้อหาและองค์ประกอบ

1.5.9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนการใช้ที่ดินที่จัดทำขึ้นไปประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาของตำบล เพื่อนำไปสู่การของบประมาณที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพด้านการผลิตและสถานภาพของทรัพยากรของตำบล

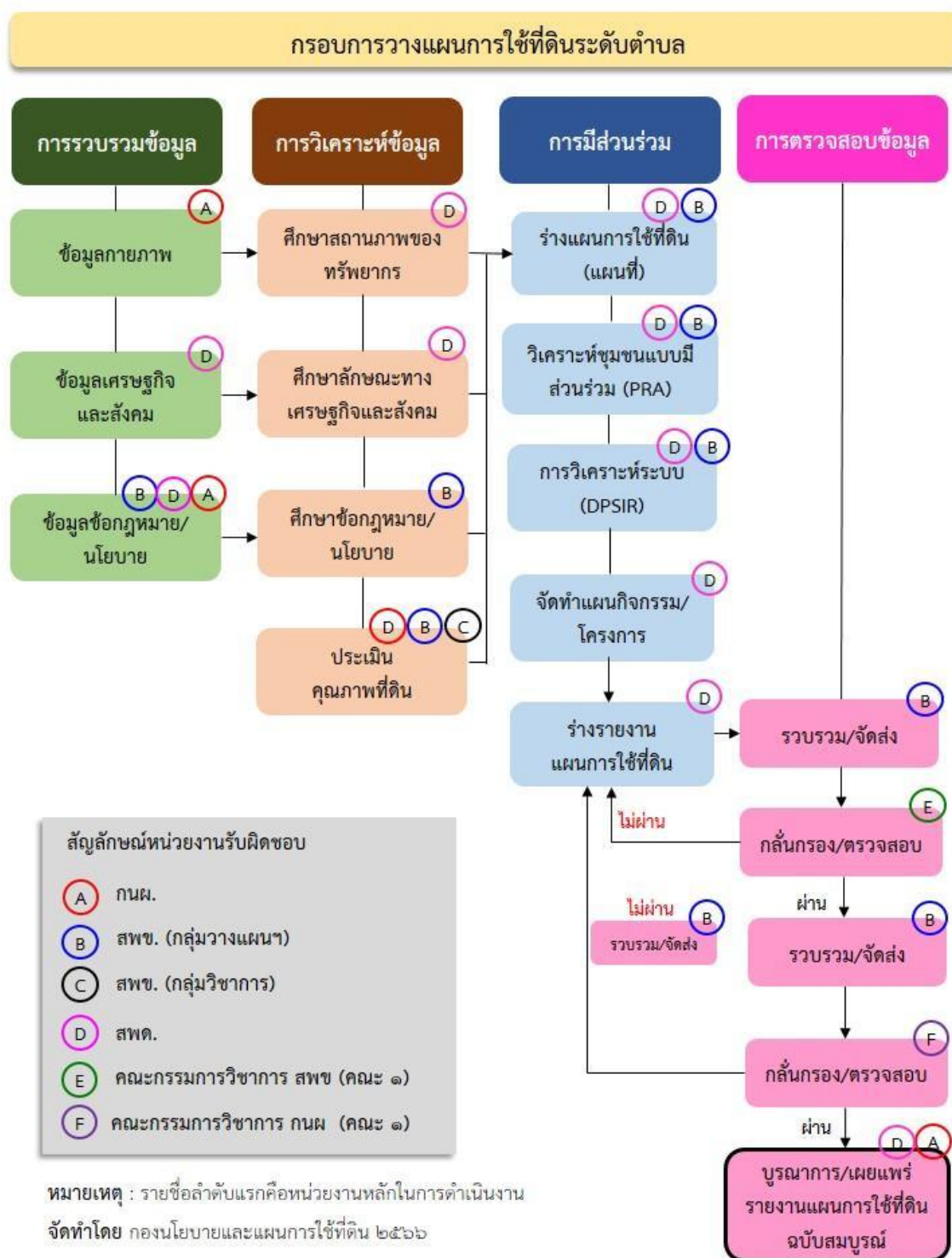
2) กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดิน กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขตและสามารถใช้ประกอบการของบประมาณในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับ

3) หน่วยงานราชการอื่น ๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขต

จากขั้นตอนที่กล่าวข้างต้น สามารถจัดทำกรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับแสดงดังรูปที่ 1-1

1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล

“ส่งเสริมการศึกษา พัฒนาเศรษฐกิจ พืชความยากจน ตำบลน่าอยู่ เขตชุมชนธรรม เลิศล้ำภูมิปัญญา ประชาชนมีส่วนร่วม” (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ่ม, 2567)

รูปที่ 1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

บทที่ 2

ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

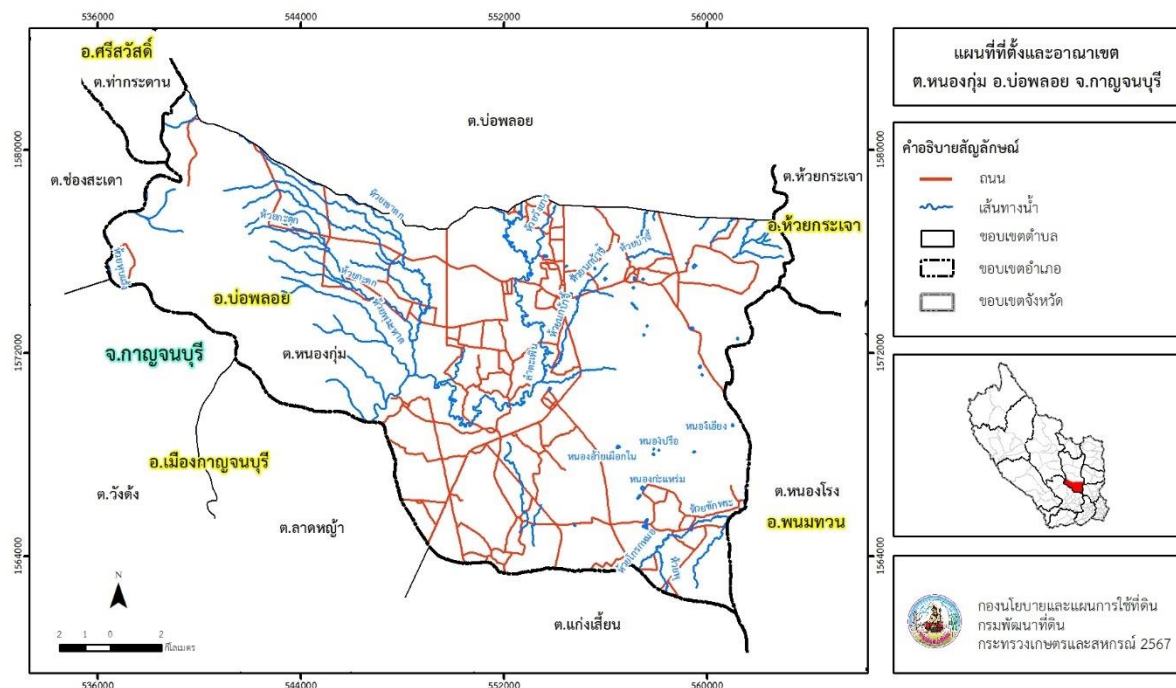
ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอบ่อพลอย มีพื้นที่ประมาณ 282.46 ตารางกิโลเมตร หรือ 176,536 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลท่ากระดาน อำเภอศรีสวัสดิ์ ตำบลบ่อพลอย อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลลาดหญ้า ตำบลแก่งเสี้ยน อำเภอเมืองกาญจนบุรี ตำบลหนองโรง อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลห้วยกระเจา อำเภอห้วยกระเจา ตำบลหนองโรง อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลช่องสะเดา ตำบลวังดัง อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

รูปที่ 2-1 ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี ส่วนการปกครองออกเป็น 16 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านหนองกุ่ม	หมู่ที่ 9 บ้านหนองตาพุท
หมู่ที่ 2 บ้านหนองกระทุ่ม	หมู่ที่ 10 บ้านพุพรหม
หมู่ที่ 3 บ้านทุ่งมะสัง	หมู่ที่ 11 บ้านวังดัง
หมู่ที่ 4 บ้านเสาหงส์	หมู่ที่ 12 บ้านเขาแหลม
หมู่ที่ 5 บ้านหนองแดง	หมู่ที่ 13 บ้านเขาแก้ว

หมู่ที่ 6 บ้านท่าแจง

หมู่ที่ 14 บ้านสลับ

หมู่ที่ 7 บ้านใหม่

หมู่ที่ 15 บ้านหินลับ

หมู่ที่ 8 บ้านรางขาม

หมู่ที่ 16 บ้านหนองจิก

2.3 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ ลูกคลื่นลอนลาด ลูกคลื่นลอนชัน และพื้นที่สูงชันเป็นพื้นที่ที่มีความสูงประมาณ 200-400 เมตรจากระดับทะเลปานกลาง มีลำน้ำ ลำห้วยไหลผ่านที่สำคัญ เช่น ลำตะเพิน ห้วยกะตัก ห้วยกะตุก ห้วยโกรกหม้อ ห้วยเขตก ห้วยชักพระ ห้วยนกบ้ำจี้

2.4 สภาพภูมิอากาศ

จากการศึกษาสถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2537-2566) พบว่า ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 28.5 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 37.8 องศาเซลเซียส ในเดือนเมษายน และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 20.3 องศาเซลเซียส ในเดือนมกราคม

2.4.2 ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี 1,093.2 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 112 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด ในเดือนกันยายน มีปริมาณฝน 218.6 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 18 วัน

2.4.3 สมดุลน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี พ.ศ.2537-2566 ณ สถานีตรวจอากาศ จังหวัดกาญจนบุรี ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ETo) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดิน และการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงปลายเดือนพฤศจิกายน

ช่วงที่มีน้ำมากเกินไป เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ต้นเดือนพฤษภาคมถึงปลายเดือนพฤศจิกายน

ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนพฤศจิกายนถึงต้นเดือนเมษายน (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

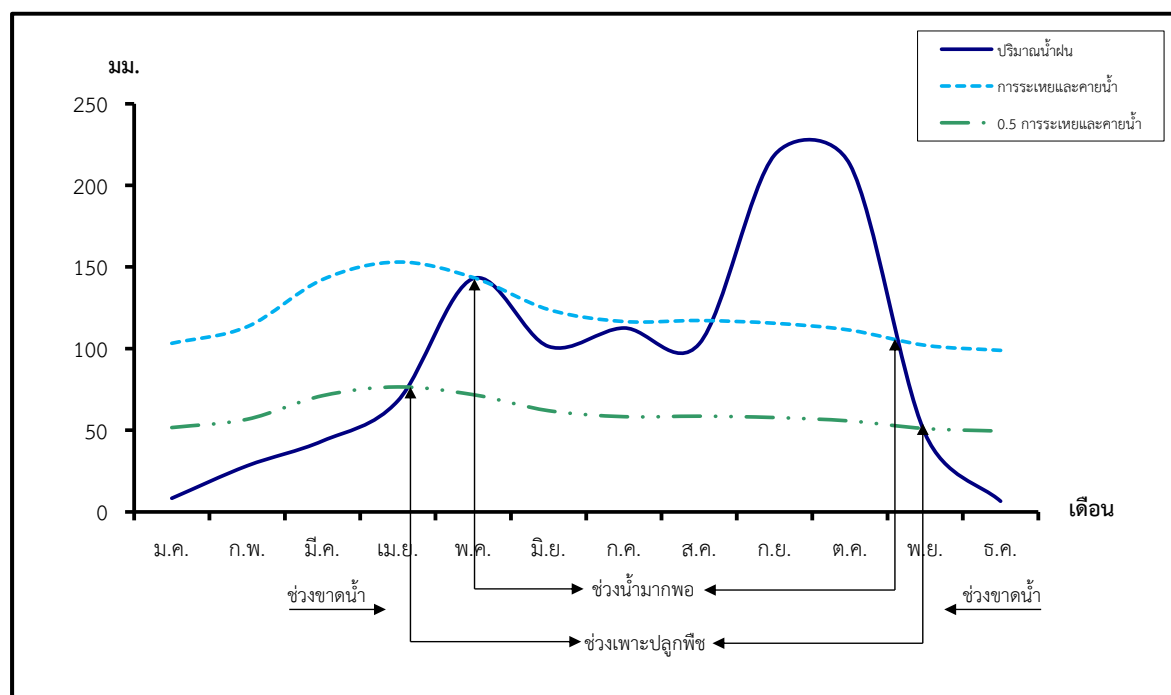
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดกาญจนบุรี (พ.ศ. 2537-2566)

เดือน	อุณหภูมิ (°ซ)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ ² (มม.)	ปริมาณฝนใช้การ ² (มม.)
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย					
ม.ค.	20.3	33.0	26.3	64.0	8.3	1.4	103.2	8.2
ก.พ.	22.1	35.2	28.2	63.0	28.2	2.0	113.4	26.9
มี.ค.	24.1	36.8	29.9	63.0	43.4	3.7	142.3	40.4
เม.ย.	25.4	37.8	31.0	64.0	68.0	6.0	153.0	60.6
พ.ค.	25.4	36.1	30.1	71.0	142.9	13.4	143.5	110.2
มิ.ย.	25.1	34.8	29.5	72.0	101.3	13.4	123.9	84.9
ก.ค.	24.8	33.9	28.9	73.0	112.6	16.2	116.6	92.3
ส.ค.	24.7	33.9	28.7	74.0	102.9	16.5	117.2	86.0
ก.ย.	24.4	33.6	28.4	77.0	218.6	18.5	115.5	142.1
ต.ค.	23.7	32.5	27.8	79.0	212.8	14.4	111.3	140.3
พ.ย.	22.4	32.1	27.1	73.0	47.7	5.3	102.0	44.1
ธ.ค.	20.4	31.7	25.9	66.0	6.5	1.4	98.9	6.4
เฉลี่ย	23.6	34.3	28.5	69.9	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	1,093.2	112.2	1,440.8	842.4

หมายเหตุ : ¹เป็นสถานีตรวจอากาศที่ใกล้พื้นที่ตำบลมากที่สุด

²จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา (2567)

รูปที่ 2-2 กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดกาญจนบุรี

2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน

จากฐานข้อมูลของกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2566) พบว่าสภาพการใช้ที่ดิน ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน ประกอบด้วย ประเภทการใช้ที่ดินต่าง ๆ ดังนี้

2.5.1 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 15,785 ไร่ หรือร้อยละ 8.94 ของเนื้อที่ตำบล

2.5.2 พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 126,937 ไร่ หรือร้อยละ 71.89 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 16,792 ไร่ หรือร้อยละ 9.51 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ นาข้าว นาไร่

2) พืชไร่ มีเนื้อที่ 91,813 ไร่ หรือร้อยละ 52.00 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ มันสำปะหลัง อ้อย ไร่ร้าง

3) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 15,417 ไร่ หรือร้อยละ 8.73 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ยูคาลิปตัส ยางพารา สัก

4) ไม้ผล มีเนื้อที่ 1,485 ไร่ หรือร้อยละ 0.84 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลผสม มะม่วง มะขาม

5) พืชสวน มีเนื้อที่ 335 ไร่ หรือร้อยละ 0.19 ได้แก่ พืชผัก

6) พืชไร่เลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 1,095 ไร่ หรือร้อยละ 0.62 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า

2.5.3 พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 24,754 ไร่ หรือร้อยละ 14.03 ได้แก่ ป่าผลัดใบสมบูรณ์ ป่าผลัดใบรกร้าง พื้นที่ป่า

2.5.4 พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 1,266 ไร่ หรือร้อยละ 0.72 ได้แก่ แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง บ่อน้ำในไร่นา หนอง บึง ทะเลสาบ

2.5.5 พื้นที่เปิดเตล็ด มีเนื้อที่ 7,794 ไร่ หรือร้อยละ 4.42 ได้แก่ พืชไร่สลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ บ่อลูกรัง พืชไร่ธรรมชาติ

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดินตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	15,785	8.94
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	3,692	2.09
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	11,028	6.25
U405	ถนน	303	0.17
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	387	0.22
U503	ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร	20	0.01
U601	สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ	349	0.20
U605	สถานีบริการน้ำมัน	6	-
A	พื้นที่เกษตรกรรม	126,937	71.89
A100	นาไร่	218	0.12
A101	นาข้าว	16,574	9.39
A200	ไร่ไร่	517	0.29
A201	พืชไร่ผสม	2	-
A202	ข้าวโพด	203	0.11
A203	อ้อย	58,500	33.14
A204	มันสำปะหลัง	32,401	18.35
A213	ข้าวฟ่าง	180	0.10
A229	พริก	10	0.01
A301	ไม้ยืนต้นผสม	303	0.17
A302	ยางพารา	1,023	0.58
A303	ปาล์มน้ำมัน	46	0.03
A304	ยูคาลิปตัส	13,118	7.43
A305	สัก	784	0.44
A306	สะเดา	95	0.05
A307	สนประดิพัทธ์	48	0.03
A401	ไม้ผลผสม	822	0.47
A405	มะพร้าว	23	0.01
A407	มะม่วง	370	0.21

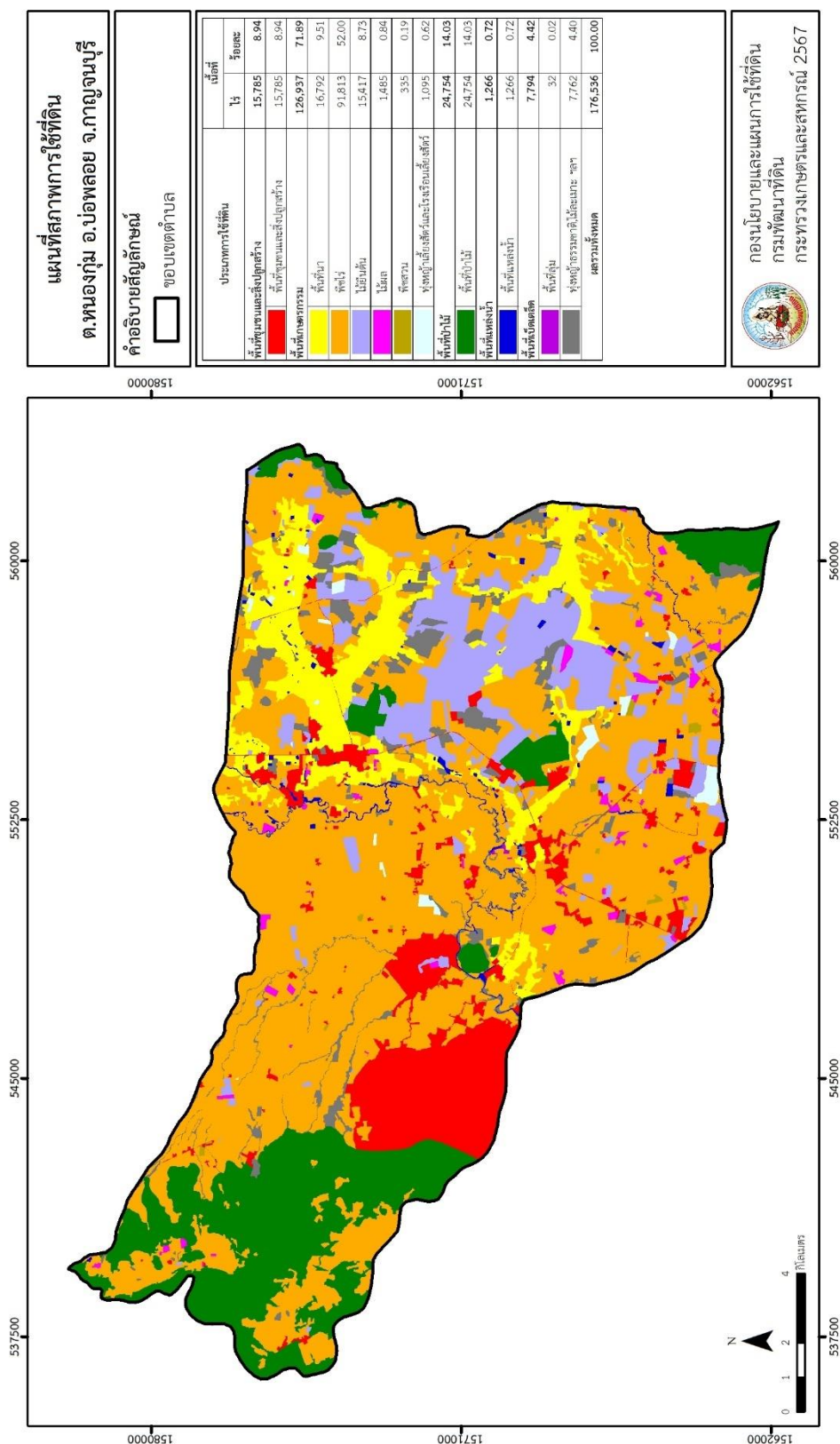

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A411	กล้วย	15	0.01
A412	มะขาม	225	0.13
A415	มะละกอ	24	0.01
A431	ทับทิม	6	-
A502	พืชผัก	335	0.19
A702	โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า	56	0.03
A703	โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก	1,039	0.59
F	พื้นที่ป่าไม้	24,754	14.03
F200	ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	345	0.20
F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	24,409	13.83
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	7,794	4.42
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	40	0.02
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	7,608	4.31
M201	พื้นที่ลุ่ม	32	0.02
M302	บ่อลูกรัง	98	0.06
M405	พื้นที่ถม	16	0.01
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	1,266	0.72
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	668	0.38
W102	หนอง บึง ทะเลสาบ	86	0.05
W201	อ่างเก็บน้ำ	34	0.02
W202	บ่อน้ำในไร่นา	478	0.27
ผลรวมทั้งหมด		176,536	100.00

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2567)

หมายเหตุ : เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

รูปที่ 2-3 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี

2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎร์ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2566 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลหนองกุ่ม มีประชากรรวม 14,652 คน แยกเป็นชาย 7,258 คน เป็นหญิง 7,394 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 51.87 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 5,410 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่เข้ามาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 2,142 ครัวเรือน หรือร้อยละ 39.59 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และเป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้เข้ามาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 3,268 ครัวเรือน หรือร้อยละ 60.41 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 และตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2566

ตำบล/หมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลหนองกุ่ม	5,410	7,258	7,394	14,652
หมู่ที่ 1 หนองกุ่ม	376	459	484	943
หมู่ที่ 2 หนองกระทุ่ม	699	794	891	1,685
หมู่ที่ 3 ทุ่งมะสัง	705	878	885	1,763
หมู่ที่ 4 เสาหงส์	282	420	435	855
หมู่ที่ 5 หนองแดง	243	340	365	705
หมู่ที่ 6 ท่าแจ่ง	185	323	323	646
หมู่ที่ 7 ใหม่	567	790	842	1,632
หมู่ที่ 8 รางขาม	405	615	612	1,227
หมู่ที่ 9 หนองตาฟูก	206	247	221	468
หมู่ที่ 10 พุพรหม	494	593	577	1,170
หมู่ที่ 11 วังดั่ง	254	406	415	821
หมู่ที่ 12 เขาแหลม	183	204	216	420
หมู่ที่ 13 เขาแก้ว	204	260	280	540
หมู่ที่ 14 สลอบ	267	365	310	675
หมู่ที่ 15 หินลับ	144	207	214	421
หมู่ที่ 16 หนองจิก	196	357	324	681

ที่มา: กรมการปกครอง (2567)

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือน ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2566

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ¹⁾	5,410	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	2,142	39.59
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	3,268	60.41

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2567)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2567)

2.6.2 การถือครองที่ดิน

ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี มีพื้นที่รวมทั้งหมด 176,536 ไร่ และมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 5,410 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-3) จากการวิเคราะห์พบการถือครองที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 32.63 ไร่ จากข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบันของตำบล มีพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด 126,937 ไร่ หรือร้อยละ 71.89 ของเนื้อที่ทั้งหมด และเมื่อนำมาประเมินพบการถือครองที่ดินทางการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 59.26 ไร่

2.6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ประชากรในตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 2,142 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-4) มีการใช้ที่ดินสำหรับปลูกมันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ข้าว และยูคาลิปตัส ทางด้านการเลี้ยงสัตว์เกษตรกรจะมีการเลี้ยงไว้เพื่อบริโภคหากเหลือจึงจำหน่ายเป็นรายได้เสริม นอกจากนี้ประชากรยังประกอบอาชีพค้าขาย รับราชการ รับจ้างทั่วไป และอื่น ๆ บางครัวเรือนประกอบอาชีพหลายอย่างควบคู่กันไป

2.6.4 ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของกรมพัฒนาชุมชน ปี 2567 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 234,502 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 72,727 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 146,218 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 45,347 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 88,284 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 27,380 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2565

ตำบล/หมู่บ้าน	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้เฉลี่ย (บาท/ปี)		รายจ่ายเฉลี่ย (บาท/ปี)	
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำหาเอง	ครัวเรือน	บุคคล	ครัวเรือน	บุคคล
ตำบลหนองกุ่ม	164,482	28,375	16,957	24,688	234,502	72,727	146,218	45,347
หมู่ที่ 1 หนองกุ่ม	103,557	45,369	15,490	38,985	203,401	68,944	95,115	32,240
หมู่ที่ 2 หนองกระทุ่ม	232,705	7,106	18,036	14,733	272,580	87,303	230,837	73,933
หมู่ที่ 3 พุ่มมะสัง	207,647	11,343	8,330	3,978	231,299	70,505	168,867	51,475
หมู่ที่ 4 เสาหงส์	159,783	23,236	23,413	24,733	231,165	64,058	141,388	39,180
หมู่ที่ 5 หนองแดง	103,925	30,721	15,734	29,934	180,314	67,328	129,246	48,259
หมู่ที่ 6 ท่าแดง	140,978	31,986	20,952	34,130	228,046	65,427	178,514	51,216
หมู่ที่ 7 ใหม่	125,792	33,951	28,974	27,042	215,758	63,407	109,701	32,239
หมู่ที่ 8 รางขาม	163,867	28,877	15,196	20,437	228,377	60,943	99,753	26,619
หมู่ที่ 9 หนองตาพุท	99,983	34,548	18,912	40,100	193,543	59,859	131,304	40,610
หมู่ที่ 10 พุทรม	149,547	59,084	19,235	25,321	253,186	83,347	129,843	42,743
หมู่ที่ 11 วังตั้ง	219,457	35,538	10,024	31,282	296,301	91,726	197,541	61,153
หมู่ที่ 12 เขาแหลม	87,269	34,924	23,718	44,563	190,475	74,074	116,300	45,228
หมู่ที่ 13 เขาแก้ว	149,855	1,282	1,837	427	153,401	64,100	103,102	43,082
หมู่ที่ 14 สลอบ	147,794	22,324	10,510	9,608	190,235	67,375	113,870	40,329
หมู่ที่ 15 หินลับ	293,897	45,224	9,929	77,039	426,090	114,265	163,654	43,887
หมู่ที่ 16 หนองจิก	150,656	33,000	27,760	31,280	242,696	65,695	158,608	42,934

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน (2567)

บทที่ 3

สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรกายภาพที่สำคัญต่อการทำการเกษตร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบว่าทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดปัจจุบันมีสถานะอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

3.1.1 ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

1) ป่าอนุรักษ์ พบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ในพื้นที่ คือ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ เนื้อที่ 31 ไร่
2) ป่าสงวนแห่งชาติ ได้มีการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535 แบ่งออกเป็น 3 เขต ประกอบด้วย เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) และเขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) จากการวิเคราะห์ข้อมูล ไม่พบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติในพื้นที่

3.1.2 **ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ** (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 28 พฤษภาคม 2528) จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ ได้แก่

- 1) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1A เนื้อที่ 4,946 ไร่
- 2) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2 เนื้อที่ 4,199 ไร่
- 3) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3 เนื้อที่ 4,416 ไร่
- 4) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 4 เนื้อที่ 43,160 ไร่
- 5) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5 เนื้อที่ 119,815 ไร่

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้นคำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 ปริมาณน้ำฝน พบว่า ในพื้นที่ตำบลบ่อพลอย มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2537-2566) มีปริมาณน้ำฝนรวม 1,093.2 มิลลิเมตรต่อปี

3.2.2 น้ำผิวดิน หมายถึง แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่นๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน ในพื้นที่ตำบลบ่อพลอย มีรายละเอียดของแหล่งน้ำผิวดินดังนี้

แหล่งน้ำผิวดินธรรมชาติ ได้แก่ รางประดู่ ลำตะเพิน ห้วยกระเจา ห้วยกอก ห้วยซัดคอ ห้วยเขตก ห้วยเขยาว ห้วยเขลิ่งหิโต ห้วยยอดแก้ว ห้วยยายสา ห้วยรางขาม ห้วยสระแห้ง และห้วยหนองขาม

แหล่งน้ำผิวดินที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ อ่างเก็บน้ำเขาเขียว

3.2.3 น้ำบาดาล จากฐานข้อมูลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2566) พบว่า ตำบลบ่อพลอย มีจำนวนบ่อบาดาลราชการจำนวน 59 บ่อ และจำนวนบ่อบาดาลเอกชนจำนวน 1 บ่อ

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี พบหน่วยแผนที่ดินทั้งหมด 58 หน่วยแผนที่ดิน และหน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด 3 หน่วยแผนที่ ดังนี้

3.3.1 ดินในพื้นที่ลุ่ม มี 5 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ดิน AC-pd,col-sIA ดินตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำเลวและเป็นดินร่วนหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 4,015 ไร่ หรือร้อยละ 2.27 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ดิน Db-sclA ชุดดินเดิมบาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,544 ไร่ หรือร้อยละ 1.44 ของเนื้อที่ตำบล

3) หน่วยแผนที่ดิน Db-fl-sIA ดินเดิมบางที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,668 ไร่ หรือร้อยละ 0.94 ของเนื้อที่ตำบล

4) หน่วยแผนที่ดิน Db-fl-sIA/d3c ดินเดิมบางที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และพบมวลสารพอกหรือสารเม็ดกลมของเหล็กที่ความลึก 50-100 เซนติเมตร มีเนื้อที่ 774 ไร่ หรือร้อยละ 0.44 ของเนื้อที่ตำบล

5) หน่วยแผนที่ดิน Np-sicIA ชุดดินนครปฐม มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 446 ไร่ หรือร้อยละ 0.25 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.2 ดินในพื้นที่ดอน มี 53 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ดิน Bka-hb-sIB ดินบางคล้าที่มีความอึดตัวเบสสูง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 17,226 ไร่ หรือร้อยละ 9.76 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ดิน Bka-hb,gm-sIA/b ดินบางคล้าที่มีความอึดตัวเบสสูงและมีจุดประสีเทา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และมีคันทนา มีเนื้อที่ 2,622 ไร่ หรือร้อยละ 1.49 ของเนื้อที่ตำบล

3) หน่วยแผนที่ดิน Bop-slC ชุดดินบ่อพลอย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,836 ไร่ หรือร้อยละ 1.04 ของเนื้อที่ตำบล

4) หน่วยแผนที่ดิน Bop-hb-clB ดินบ่อพลอยที่มีความอึดตัวเบสสูง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,865 ไร่ หรือร้อยละ 1.06 ของเนื้อที่ตำบล

5) หน่วยแผนที่ดิน Bop-cal-sIB ดินบ่อพลอยที่เป็นดินเนื้อปูน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 17,691 ไร่ หรือร้อยละ 10.02 ของเนื้อที่ตำบล

6) หน่วยแผนที่ดิน Bop-cal-sIB/d4marl ดินบ่อพลอยที่เป็นดินเนื้อปูน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ และพบชั้นมาร์ล ที่ความลึก 100-150 เซนติเมตร มีเนื้อที่ 7,802 ไร่ หรือร้อยละ 4.42 ของเนื้อที่ตำบล

7) หน่วยแผนที่ดิน Kpg-sIB/d3c ชุดดินเขาพลอง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ และพบมวลสารพอกหรือสารเม็ดกลมของเหล็ก ที่ความลึก 50-100 เซนติเมตร มีเนื้อที่ 737 ไร่ หรือร้อยละ 0.42 ของเนื้อที่ตำบล

- 8) หน่วยแผนที่ดิน Kpg-vtk-sLB ดินเขาพลองที่เป็นทรายหนามาก มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,290 ไร่ หรือร้อยละ 1.30 ของเนื้อที่ตำบล
- 9) หน่วยแผนที่ดิน Kpg-vtk-sLB/d4c ดินเขาพลองที่เป็นทรายหนามาก มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ และพบมวลสารพอกหรือสารเม็ดกลมของเหล็ก ที่ความลึก 100-150 เซนติเมตร มีเนื้อที่ 2,503 ไร่ หรือร้อยละ 1.42 ของเนื้อที่ตำบล
- 10) หน่วยแผนที่ดิน Kpg-rd-sLB ดินเขาพลองที่เป็นดินสีแดง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 385 ไร่ หรือร้อยละ 0.22 ของเนื้อที่ตำบล
- 11) หน่วยแผนที่ดิน Kpg-hb-sLB ดินเขาพลองที่มีความอึดตัวเบสสูง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 84 ไร่ หรือร้อยละ 0.05 ของเนื้อที่ตำบล
- 12) หน่วยแผนที่ดิน Kpg-hb-sLB/d3c ดินเขาพลองที่มีความอึดตัวเบสสูง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ และพบมวลสารพอกหรือสารเม็ดกลมของเหล็กที่ความลึก 50-100 เซนติเมตร มีเนื้อที่ 1,106 ไร่ หรือร้อยละ 0.63 ของเนื้อที่ตำบล
- 13) หน่วยแผนที่ดิน Kpg-hb,fl-sLB ดินเขาพลองที่มีความอึดตัวเบสสูงและเป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 160 ไร่ หรือร้อยละ 0.09 ของเนื้อที่ตำบล
- 14) หน่วยแผนที่ดิน Kpg-hb,tk-sLB ดินเขาพลองที่มีความอึดตัวเบสสูงและเป็นทรายหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 107 ไร่ หรือร้อยละ 0.06 ของเนื้อที่ตำบล
- 15) หน่วยแผนที่ดิน Kpg-hb,mw,fl-sLA ดินเขาพลองที่มีความอึดตัวเบสสูง มีการระบายน้ำดีปานกลาง และเป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,393 ไร่ หรือร้อยละ 0.79 ของเนื้อที่ตำบล
- 16) หน่วยแผนที่ดิน Kpg-hb,gm-sLA ดินเขาพลองที่มีความอึดตัวเบสสูงและมีจุดประสีเทา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 3,353 ไร่ หรือร้อยละ 1.90 ของเนื้อที่ตำบล
- 17) หน่วยแผนที่ดิน Kpg-hb,gm-sLA/b ดินเขาพลองที่มีความอึดตัวเบสสูงและมีจุดประสีเทา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และมีคันทา มีเนื้อที่ 1,895 ไร่ หรือร้อยละ 1.08 ของเนื้อที่ตำบล
- 18) หน่วยแผนที่ดิน Kpg-hb,rd-sLB ดินเขาพลองที่มีความอึดตัวเบสสูงและเป็นดินสีแดง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 3,652 ไร่ หรือร้อยละ 2.07 ของเนื้อที่ตำบล
- 19) หน่วยแผนที่ดิน Ks-mw-silA ดินกำแพงแสนที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแฉะ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 3,906 ไร่ หรือร้อยละ 2.21 ของเนื้อที่ตำบล
- 20) หน่วยแผนที่ดิน Ks-mw,fl-LA ดินกำแพงแสนที่มีการระบายน้ำดีปานกลางและเป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 4,818 ไร่ หรือร้อยละ 2.73 ของเนื้อที่ตำบล

21) หน่วยแผนที่ดิน Ks-mw,fl-sLA ดินกำแพงแสนที่มีการระบายน้ำดีปานกลางและเป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 417 ไร่ หรือร้อยละ 0.24 ของเนื้อที่ตำบล

22) หน่วยแผนที่ดิน Ks-gm-silA/b ดินกำแพงแสนที่มีจุดประสีเทา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนแฉะ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และมีคันนา มีเนื้อที่ 1,028 ไร่ หรือร้อยละ 0.58 ของเนื้อที่ตำบล

23) หน่วยแผนที่ดิน Ks-gm,fl-lA/b ดินกำแพงแสนที่มีจุดประสีเทาและเป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และมีคันนา มีเนื้อที่ 382 ไร่ หรือร้อยละ 0.22 ของเนื้อที่ตำบล

24) หน่วยแผนที่ดิน Lb-f-clB ดินลพบุรีที่เป็นดินเหนียวละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 158 ไร่ หรือร้อยละ 0.09 ของเนื้อที่ตำบล

25) หน่วยแผนที่ดิน Ly-rd-slB ดินลาดหญ้าที่เป็นดินสีแดง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,843 ไร่ หรือร้อยละ 1.04 ของเนื้อที่ตำบล

26) หน่วยแผนที่ดิน Ly-hb-slB ดินลาดหญ้าที่มีความอึดตัวเบสสูง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,756 ไร่ หรือร้อยละ 1.56 ของเนื้อที่ตำบล

27) หน่วยแผนที่ดิน Ly-hb,col-slB ดินลาดหญ้าที่มีความอึดตัวเบสสูงและเป็นดินร่วนหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,714 ไร่ หรือร้อยละ 0.97 ของเนื้อที่ตำบล

28) หน่วยแผนที่ดิน Ly-hb,rd-slB ดินลาดหญ้าที่มีความอึดตัวเบสสูงและเป็นดินสีแดง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,534 ไร่ หรือร้อยละ 0.87 ของเนื้อที่ตำบล

29) หน่วยแผนที่ดิน Ly-Ty-slB หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินลาดหญ้า และชุดดินท่ายาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 4,058 ไร่ หรือร้อยละ 2.30 ของเนื้อที่ตำบล

30) หน่วยแผนที่ดิน Ly-hb-Ty-hb-slB หน่วยเชิงซ้อนของดินลาดหญ้าที่มีความอึดตัวเบสสูง และดินท่ายางที่มีความอึดตัวเบสสูง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,774 ไร่ หรือร้อยละ 1.00 ของเนื้อที่ตำบล

31) หน่วยแผนที่ดิน Ly-hb-Ty-hb-gslC หน่วยเชิงซ้อนของดินลาดหญ้าที่มีความอึดตัวเบสสูง และดินท่ายางที่มีความอึดตัวเบสสูง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,643 ไร่ หรือร้อยละ 0.93 ของเนื้อที่ตำบล

32) หน่วยแผนที่ดิน Ml-gslC-RC หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินมวกเหล็ก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ กับที่ดินหินพื้นโผล่ มีเนื้อที่ 1,639 ไร่ หรือร้อยละ 0.93 ของเนื้อที่ตำบล

33) หน่วยแผนที่ดิน Mr-gslC ชุดดินแม่ริม มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 54 ไร่ หรือร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล

34) หน่วยแผนที่ดิน Mr-hb-slB ดินแม่ริมที่มีความอึดตัวเบสสูง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,552 ไร่ หรือร้อยละ 0.88 ของเนื้อที่ตำบล

- 35) หน่วยแผนที่ดิน Tk-clB ชุดดินตาคลี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,746 ไร่ หรือร้อยละ 1.56 ของเนื้อที่ตำบล
- 36) หน่วยแผนที่ดิน Tk-gclB ชุดดินตาคลี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 907 ไร่ หรือร้อยละ 0.51 ของเนื้อที่ตำบล
- 37) หน่วยแผนที่ดิน Tk-md,br-clB ดินตาคลีที่เป็นดินลิกปานกลางและเป็นดินสีน้ำตาล มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 492 ไร่ หรือร้อยละ 0.28 ของเนื้อที่ตำบล
- 38) หน่วยแผนที่ดิน Tk-br-clB ดินตาคลีที่เป็นดินสีน้ำตาล มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 4,276 ไร่ หรือร้อยละ 2.42 ของเนื้อที่ตำบล
- 39) หน่วยแผนที่ดิน Tk-br-clC ดินตาคลีที่เป็นดินสีน้ำตาล มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 19 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล
- 40) หน่วยแผนที่ดิน Tk-Tk-md-clA หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินตาคลี และดินตาคลีที่เป็นดินลิกปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 6,678 ไร่ หรือร้อยละ 3.78 ของเนื้อที่ตำบล
- 41) หน่วยแผนที่ดิน Tk-Tk-md,br-clB หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินตาคลี และดินตาคลีที่เป็นดินลิกปานกลางและเป็นดินสีน้ำตาล มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 6,060 ไร่ หรือร้อยละ 3.43 ของเนื้อที่ตำบล
- 42) หน่วยแผนที่ดิน Tk-Tk-br-slB หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินตาคลี และดินตาคลีที่เป็นดินสีน้ำตาล มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,593 ไร่ หรือร้อยละ 1.47 ของเนื้อที่ตำบล
- 43) หน่วยแผนที่ดิน Tk-br-Tk-md,br-clB หน่วยเชิงซ้อนของดินตาคลีที่เป็นดินสีน้ำตาล และดินตาคลีที่เป็นดินลิกปานกลางและเป็นดินสีน้ำตาล มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 7,047 ไร่ หรือร้อยละ 3.99 ของเนื้อที่ตำบล
- 44) หน่วยแผนที่ดิน Ty-slB ชุดดินท่ายาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 815 ไร่ หรือร้อยละ 0.46 ของเนื้อที่ตำบล
- 45) หน่วยแผนที่ดิน Ty-gclB ชุดดินท่ายาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 375 ไร่ หรือร้อยละ 0.21 ของเนื้อที่ตำบล
- 46) หน่วยแผนที่ดิน Ty-hb-gslB ดินท่ายางที่มีความอิ่มตัวเบสสูง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 36 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล
- 47) หน่วยแผนที่ดิน Ty-hb-gslC ดินท่ายางที่มีความอิ่มตัวเบสสูง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,567 ไร่ หรือร้อยละ 0.89 ของเนื้อที่ตำบล
- 48) หน่วยแผนที่ดิน Ty-hb-gslD ดินท่ายางที่มีความอิ่มตัวเบสสูง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 8 ไร่ หรือร้อยละ 0.00 ของเนื้อที่ตำบล
- 49) หน่วยแผนที่ดิน Ty-gslB-RC หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินท่ายาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ กับที่ดินหินพื้นโผล่ มีเนื้อที่ 798 ไร่ หรือร้อยละ 0.45 ของเนื้อที่ตำบล

50) หน่วยแผนที่ดิน Ty-hb-gsLD-RC หน่วยเชิงซ้อนของดินทำนองที่มีความอิ่มตัวเบสสูง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ กับที่ดินหินพื้นผิว มีเนื้อที่ 71 ไร่ หรือร้อยละ 0.04 ของเนื้อที่ตำบล

51) หน่วยแผนที่ดิน Ws-clB ชุดดินวังสะพุง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 7,617 ไร่ หรือร้อยละ 4.31 ของเนื้อที่ตำบล

52) หน่วยแผนที่ดิน Ws-clC ชุดดินวังสะพุง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,729 ไร่ หรือร้อยละ 0.98 ของเนื้อที่ตำบล

53) หน่วยแผนที่ดิน Ws-Ws-vd-clC หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินวังสะพุง และดินวังสะพุงที่เป็นดินลึกมาก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 7,813 ไร่ หรือร้อยละ 4.43 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.3 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มี 3 หน่วยแผนที่ ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ดิน SC พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน มีเนื้อที่ 13,928 ไร่ หรือร้อยละ 7.89 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ดิน RC ที่ดินหินพื้นผิว มีเนื้อที่ 4,987 ไร่ หรือร้อยละ 2.82 ของเนื้อที่ตำบล

3) หน่วยแผนที่ดิน W พื้นที่น้ำ มีเนื้อที่ 544 ไร่ หรือร้อยละ 0.31 ของเนื้อที่ตำบล

ปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่ พบปัญหาดินต้น มีเนื้อที่ 50,935 ไร่ หรือร้อยละ 28.86 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ดินบางกล้าที่มีความอิ่มตัวเบสสูง (Bka-hb) ดินบางกล้าที่มีความอิ่มตัวเบสสูงและมีจุดประสีเทา (Bka-hb,gm) ชุดดินทำนอง (Ty) ดินทำนองที่มีความอิ่มตัวเบสสูง (Ty-hb) หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินมวกเหล็กกับที่ดินหินพื้นผิว (Ml-RC) ชุดดินแมริม (Mr) ดินแมริมที่มีความอิ่มตัวเบสสูง (Mr-hb) ชุดดินตาคลี (Tk) ดินตาคลีที่เป็นดินสีน้ำตาล (Tk-br) หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินทำนองกับที่ดินหินพื้นผิว (Ty-RC) และหน่วยเชิงซ้อนของดินทำนองที่มีความอิ่มตัวเบสสูงกับที่ดินหินพื้นผิว (Ty-hb-RC) และปัญหาดินทรายจัด มีเนื้อที่ 4,900 ไร่ หรือร้อยละ 2.78 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ดินเขาพลองที่เป็นทรายหนา (Kpg-vtk) และดินเขาพลองที่มีความอิ่มตัวเบสสูงและเป็นทรายหนา (Kpg-hb,tk)

รายละเอียดของสมบัติดิน ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี ดังแสดงในตารางที่ 3-1 และแผนที่แสดงในลักษณะของชุดดิน (รูปที่ 3-1)

ตารางที่ 3-1 สมบัติดิน ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอิ่มตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจากไรโซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
AC-pd,col-sIA	0-2	>150	เลว	ต่ำ	10-20	35-75	5.0-6.5	5.5-7.0	<2	-	4,015	2.27
Bka-hb,gm-sIA/b	0-2	0-50	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	35-75	5.5-7.0	5.5-6.5	<2	-	2,622	1.49
Bka-hb-sIB	2-5	0-50	ดี	ต่ำ	<10	35-75	5.5-7.0	5.5-6.5	<2	-	17,226	9.76
Bop-cal-sIB	2-5	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.0-6.5	7.5-8.5	<2	-	17,691	10.02
Bop-cal-sIB/d4marl	2-5	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.0-6.5	7.5-8.5	<2	-	7,802	4.42
Bop-hb-clB	2-5	>150	ดี	ปานกลาง	<10	35-75	5.0-6.5	7.5-8.5	<2	-	1,865	1.06
Bop-sIC	5-12	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.0	<2	-	1,836	1.04
Db-fl-sIA	0-2	>150	เลว	ปานกลาง	<10	35-75	5.0-6.5	6.0-7.0	<2	-	1,668	0.94
Db-fl-sIA/d3c	0-2	>150	เลว	ปานกลาง	<10	35-75	5.0-6.5	6.0-7.0	<2	-	774	0.44
Db-sclA	0-2	>150	เลว	ปานกลาง	<10	35-75	5.0-6.5	6.0-7.0	<2	-	2,544	1.44
Kpg-hb,fl-sIB	2-5	>150	ดี	ปานกลาง	<10	35-75	5.5-6.5	6.0-7.0	<2	-	160	0.09
Kpg-hb,gm-sIA	0-2	>150	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	35-75	5.5-6.5	6.0-7.0	<2	-	3,353	1.90
Kpg-hb,gm-sIA/b	0-2	>150	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	35-75	5.5-6.5	6.0-7.0	<2	-	293	0.17
Kpg-hb,gm-sIA/b*	0-2	>150	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	ปานกลาง	<10	35-75	5.5-6.5	6.0-7.0	<2	-	1,602	0.91
Kpg-hb,mw,fl-sIA	0-2	>150	ดีปานกลาง	ปานกลาง	<10	35-75	5.5-6.5	6.0-7.0	<2	-	1,393	0.79
Kpg-hb,rd-sIB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	35-75	5.5-6.5	6.0-7.0	<2	-	635	0.36
Kpg-hb,rd-sIB*	2-5	>150	ดี	ปานกลาง	<10	35-75	5.5-6.5	6.0-7.0	<2	-	3,017	1.71

ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความชื้นตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจาร์ไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Kpg-hb,tk-sB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	35-75	5.5-6.5	6.0-7.0	<2	-	107	0.06
Kpg-hb-sB	2-5	>150	ดี	ปานกลาง	<10	35-75	5.5-6.5	6.0-7.0	<2	-	84	0.05
Kpg-hb-sB/d3c	2-5	>150	ดี	ปานกลาง	<10	35-75	5.5-6.5	6.0-7.0	<2	-	1,106	0.63
Kpg-rd-sB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	385	0.22
Kpg-sB/d3c	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	737	0.42
Kpg-vtk-sB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	568	0.32
Kpg-vtk-sB*	2-5	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	1,722	0.98
Kpg-vtk-sB/d4c	2-5	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	2,503	1.42
Ks-gm,fl-lA/b	0-2	>150	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	ปานกลาง	10-20	35-75	5.5-6.5	7.0-8.5	<2	-	382	0.22
Ks-gm-silA/b	0-2	>150	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	ปานกลาง	10-20	35-75	5.5-6.5	7.0-8.5	<2	-	1,028	0.58
Ks-mw,fl-lA	0-2	>150	ดีปานกลาง	ปานกลาง	10-20	35-75	5.5-6.5	7.0-8.5	<2	-	4,818	2.73
Ks-mw,fl-sIA	0-2	>150	ดีปานกลาง	ปานกลาง	10-20	35-75	5.5-6.5	7.0-8.5	<2	-	417	0.24
Ks-mw-silA	0-2	>150	ดีปานกลาง	ปานกลาง	10-20	35-75	5.5-6.5	7.0-8.5	<2	-	1,022	0.58
Ks-mw-silA*	0-2	>150	ดีปานกลาง	สูง	10-20	35-75	5.5-6.5	7.0-8.5	<2	-	2,884	1.63
Lb-f-clB	2-5	>150	ดี	สูง	>20	>75	6.5-8.0	6.5-8.5	<2	-	158	0.09
Ly-hb,col-sIB	2-5	50-100	ดี	ปานกลาง	<10	35-75	5.0-6.5	5.0-6.5	<2	-	1,714	0.97
Ly-hb,rd-sIB	2-5	50-100	ดี	ปานกลาง	<10	35-75	5.0-6.5	5.0-6.5	<2	-	1,534	0.87
Ly-hb-sIB	2-5	50-100	ดี	ปานกลาง	<10	35-75	5.0-6.5	5.0-6.5	<2	-	2,756	1.56
Ly-hb-Ty-hb-gstC	5-12	50-100/ 0-50	ดี	ปานกลาง	<10	35-75	5.0-6.5	5.0-6.5	<2	-	1,643	0.93

ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอิ่มตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่ไร่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Ly-hb-Ty-hb-sIB	2-5	50-100/ 0-50	ดี	ปานกลาง	<10	35-75	5.0-6.5	5.0-6.5	<2	-	1,774	1.00
Ly-rd-sIB	2-5	50-100	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.0-6.0	4.5-5.5	<2	-	1,843	1.04
Ly-Ty-sIB	2-5	50-100/ 0-50	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.5-6.5	5.5-6.0	<2	-	4,058	2.30
ML-gd(C-RC	5-12	0-50	ดี	ปานกลาง	10-20	35-75	5.5-7.0	5.5-6.5	<2	-	1,639	0.93
Mr-gs(C	5-12	0-50	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	54	0.03
Mr-hb-sIB	2-5	0-50	ดี	ปานกลาง	<10	35-75	5.5-7.0	6.0-8.0	<2	-	1,552	0.88
Np-sic(A	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ปานกลาง	10-20	35-75	6.0-7.0	6.0-8.0	<2	-	446	0.25
Tk-br-clB	2-5	0-50	ดี	สูง	>20	>75	7.0-8.0	7.0-8.5	<2	-	4,276	2.42
Tk-br-clC	5-12	0-50	ดี	สูง	>20	>75	7.0-8.0	7.0-8.5	<2	-	19	0.01
Tk-br-Tk-md,br-clB	2-5	0-50/ 50-100	ดี	สูง	>20	>75	7.0-8.0	7.0-8.5	<2	-	7,047	3.99
Tk-clB	2-5	0-50	ดี	สูง	>20	>75	7.0-8.0	7.0-8.5	<2	-	2,746	1.56
Tk-gd(B	2-5	0-50	ดี	สูง	>20	>75	7.0-8.0	7.0-8.5	<2	-	907	0.51
Tk-md,br-clB	2-5	50-100	ดี	สูง	>20	>75	7.0-8.0	7.0-8.5	<2	-	492	0.28
Tk-Tk-br-sIB	2-5	0-50	ดี	ปานกลาง	>20	>75	7.0-8.0	7.0-8.5	<2	-	2,593	1.47
Tk-Tk-md,br-clB	2-5	0-50/ 50-100	ดี	สูง	>20	>75	7.0-8.0	7.0-8.5	<2	-	6,060	3.43
Tk-Tk-md-clA	0-2	0-50/ 50-100	ดี	สูง	>20	>75	7.0-8.0	7.0-8.5	<2	-	6,678	3.78
Ty-gd(B	2-5	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	5.0-6.0	<2	-	375	0.21

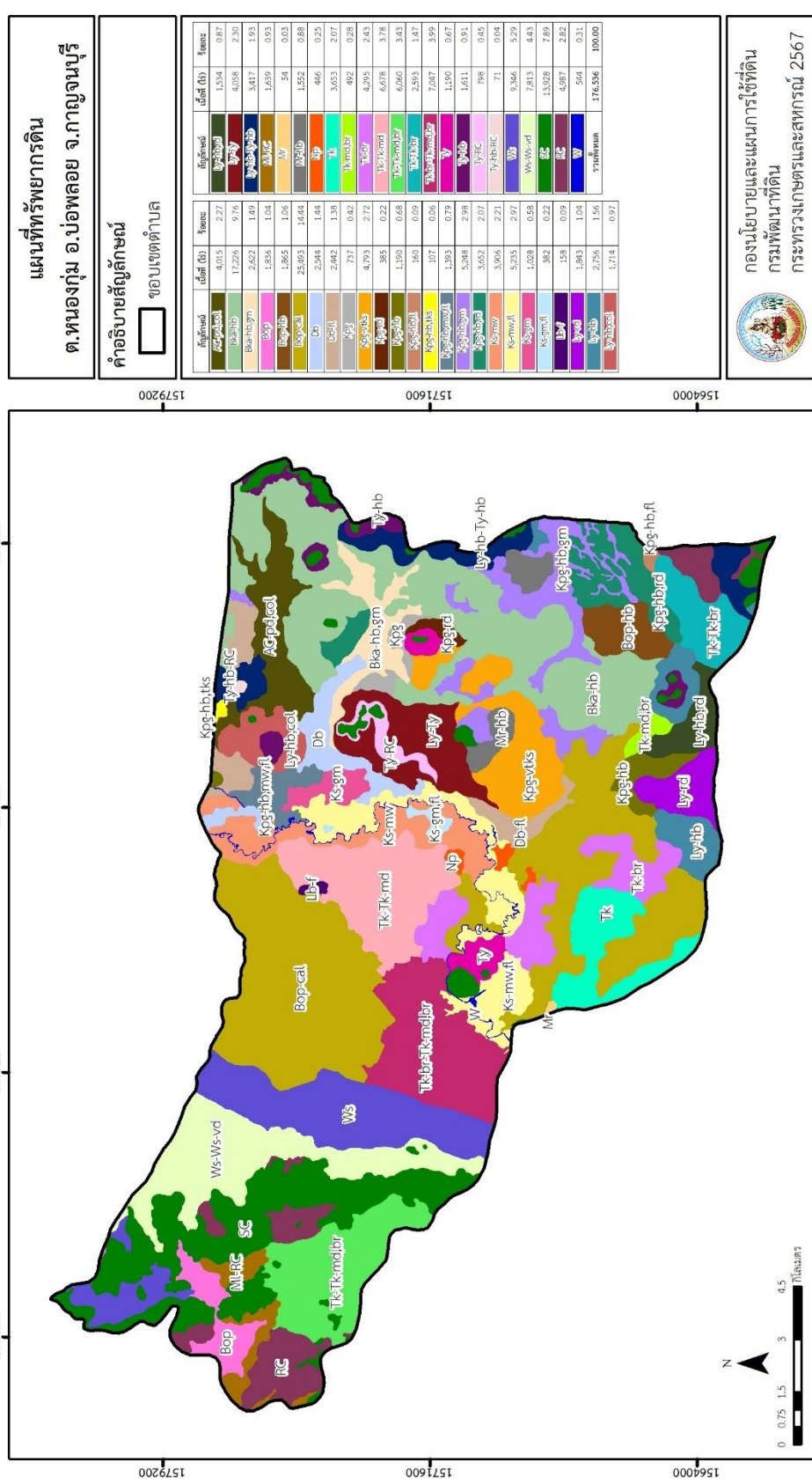
ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอิ่มตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Ty-gsIB-RC	2-5	0-50	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.5-6.5	5.0-6.0	<2	-	798	0.45
Ty-hb-gsIB	2-5	0-50	ดี	ต่ำ	<10	35-75	5.5-7.0	6.0-8.0	<2	-	36	0.02
Ty-hb-gsIC	5-12	0-50	ดี	ต่ำ	<10	35-75	5.5-7.0	6.0-8.0	<2	-	987	0.56
Ty-hb-gsIC*	5-12	0-50	ดี	ปานกลาง	<10	35-75	5.5-7.0	6.0-8.0	<2	-	580	0.33
Ty-hb-gsID	12-20	0-50	ดี	ปานกลาง	<10	35-75	5.5-7.0	6.0-8.0	<2	-	8	0.00
Ty-hb-gsID-RC	12-20	0-50	ดี	ต่ำ	<10	35-75	5.5-7.0	6.0-8.0	<2	-	71	0.04
Ty-sIB	2-5	0-50	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.5-6.5	5.0-6.0	<2	-	815	0.46
Ws-clB	2-5	50-100	ดี	ปานกลาง	10-20	35-75	6.0-7.0	5.5-7.0	<2	-	7,617	4.31
Ws-clC	5-12	50-100	ดี	ปานกลาง	10-20	35-75	6.0-7.0	5.5-7.0	<2	-	1,729	0.98
Ws-Ws-vd-clC	5-12	50-100/ >150	ดี	ปานกลาง	10-20	35-75	6.0-7.0	5.5-7.0	<2	-	7,813	4.43
RC	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,987	2.82
SC	>35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13,928	7.89
W	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	544	0.31
รวมทั้งหมด											176,536	100.00

หมายเหตุ: 1. * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

2. เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา: กองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2566)

รูปที่ 3-1 ทรัพยากรดิน ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2567 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.1.1 ปัญหาหลักของตำบลหนองกุ่ม คือ

- 1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- 2) ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- 3) ปัญหาการถือครองที่ดินไร้กรรมสิทธิ์
- 4) ดินชะล้างพังทลาย

4.1.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และตำบลหนองกุ่ม มีความต้องการ 4 ประการ คือ

- 1) แก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน
- 2) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ
- 3) แก้ไขปัญหาการไม่มีกรรมสิทธิ์
- 4) ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม และการปรับปรุงดิน

ผลจากการจัดทำการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 4 ประการ คือ

- 1.1) ดินเสื่อมโทรม
- 1.2) น้ำขาดแคลน
- 1.3) การไร้กรรมสิทธิ์ที่ดิน ปัญหาการถือครองที่ดินไร้กรรมสิทธิ์
- 1.4) องค์ความรู้ของเกษตรกร

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 5 ประการ คือ

- 2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 2.2) ความต้องการน้ำเพื่อการเกษตร
- 2.3) ความต้องการที่ดินทำกิน
- 2.4) แก้ไขปัญหาการไม่มีกรรมสิทธิ์
- 2.5) จัดหาแหล่งน้ำ

3) สถานะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 4 ประการ คือ

- 3.1) ความอุดมสมบูรณ์ของดินลดลง
- 3.2) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร
- 3.3) เกษตรกรเรียกร้องสิทธิ์ในที่ดิน
- 3.4) ที่ดินเพื่อการเกษตรลดลง

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 4 ประการ คือ

- 4.1) ผลผลิตทางการเกษตรลดลง
- 4.2) สูญเสียที่ดินทำการเกษตร
- 4.3) รายได้ของเกษตรกรลดลง
- 4.4) มีปัญหาต่อคุณภาพชีวิต

5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

อดีต-ปัจจุบัน

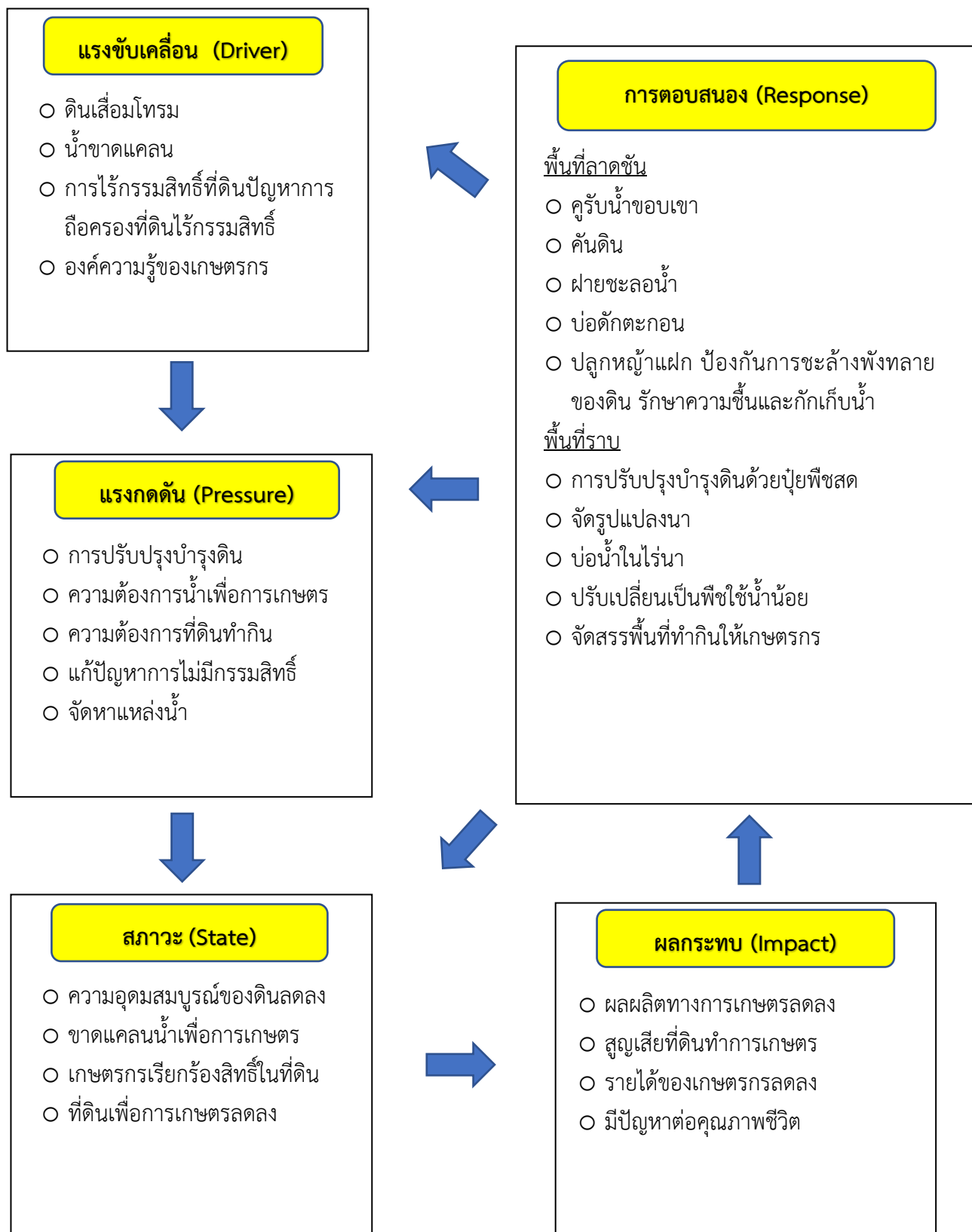
พื้นที่ลาดชัน

- 5.1) คุ้มน้ำขอบเขา
- 5.2) คันดิน
- 5.3) ฝายชะลอน้ำ
- 5.4) บ่อตกตะกอน
- 5.5) ปลูกหญ้าแฝก ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน รักษาความชื้นและกักเก็บน้ำ

พื้นที่ราบ

- 5.1) การปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด
- 5.2) จัดรูปแบบแปลงนา
- 5.3) บ่อน้ำในไร่นา
- 5.4) ปรับเปลี่ยนเป็นพืชใช้น้ำน้อย
- 5.5) จัดสรรพื้นที่ทำกินให้เกษตรกร

ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4-1

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี

4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

- 1) อ้อย สามารถปลูกได้ตลอดทั้งปีหากมีแหล่งน้ำเพียงพอ สำหรับพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำไม่เพียงพอ การเพาะปลูกจึงต้องทำในช่วงฤดูฝน
- 2) มันสำปะหลัง เกษตรกรส่วนใหญ่จะเลือกปลูกมันสำปะหลังช่วงต้นฤดูฝน และมีอายุการจากวันปลูกถึงเก็บเกี่ยว 10 – 12 เดือน
- 3) ข้าว เกษตรกรจะเริ่มปลูกข้าวระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงสิงหาคม และเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม
- 4) ข้าวโพด สามารถปลูกได้ตลอดทั้งปีหากมีแหล่งน้ำเพียงพอ สำหรับพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำไม่เพียงพอ การเพาะปลูกจึงต้องทำในช่วงฤดูฝน

ชนิดพืช	ระยะเวลาดำเนินการ											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
1) อ้อย	อ้อย											
2) มันสำปะหลัง	มันสำปะหลัง											
3) ข้าว							ข้าว					
4) ข้าวโพด	ข้าวโพด											

รูปที่ 4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี

บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ

การประเมินคุณภาพที่ดินหรือการประเมินความเหมาะสมของที่ดิน สอดคล้องตามหลักการของ FAO Framework ค.ศ. 1983 ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินว่าที่ดินนั้นๆเหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดสำหรับการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ หรือการปลูกพืชต่างๆ โดยพิจารณาจากสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช สมบัติดินที่ได้จำแนกไว้ในแต่ละตำบล ร่วมกับการจัดการพื้นที่ เช่น ระบบชลประทาน พื้นที่ยกทรง การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น และนอกจากนี้พิจารณาความต้องการปัจจัยต่อการปลูกพืชแต่ละชนิด สอดคล้องตามหลักการของ FAO ได้แก่ ความต้องการด้านพืช ความต้องการด้านการจัดการ ความต้องการด้านการอนุรักษ์ (บัณฑิตและคำณ, 2542) รายละเอียดดังตารางที่ 5-1

ระดับความเหมาะสมของที่ดินได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลดิน การจัดการที่ดิน หรือดินที่มีลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นตามสภาพภูมิประเทศ (ซึ่งจะเรียกรวมว่าหน่วยที่ดิน) ลักษณะภูมิอากาศ พิจารณาร่วมกับระดับความต้องการปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด หลังจากนั้นดำเนินการประเมินคุณภาพที่ดิน ซึ่งสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของที่ดินได้เป็น 4 ชั้น ได้แก่ เหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยที่

S1: ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินตามปัจจัยที่ใช้พิจารณา

S2: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ง่ายหรือข้อจำกัดอาจไม่ส่งผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตของพืชอย่างชัดเจน

S3: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ยาก ควรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่นหรือกิจกรรมอื่น (ส่วนใหญ่เป็นลักษณะทางกายภาพ)

N: มีข้อจำกัดที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ดินได้ยากมาก หากจะดำเนินการพัฒนาหรือปรับปรุงต้องใช้ต้นทุนสูงหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ แนะนำให้ปรับเปลี่ยนการผลิต

ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

คุณภาพที่ดิน (Land Quality)	คุณลักษณะที่ดินตัวแทน (Land Characteristics)	ระดับความเหมาะสม (Land Suitability Rating)
1. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		
1.1. การหยั่งลึกของรากพืช (r)	ความลึกของดิน	S1
1.2. ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี	S2m
1.3. ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	S2o
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		S2om
2. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		
2.1. สภาวะการเขตกรรม (k)	ชั้นความยากง่ายในการเขตกรรม (ดินบน)	S1
2.2. ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w)	ความลาดชันของพื้นที่	S3w
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		S3w
3. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		
3.1 ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชันของพื้นที่	S3e
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		S3e
ความเหมาะสมด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละหน่วยที่ดินโดยรวม		S3ew

5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล

พืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกของตำบล ได้แก่ ข้าว อ้อย ข้าวโพด มะพร้าว พืชผัก กล้วย อินทผลัม

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือก ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี ได้ผลการประเมินคุณภาพที่ดินดังตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี

หน่วยที่ดิน	ข้าว	อ้อย	ข้าว	ข้าวโพด	มะพร้าว	พืชผัก	กล้วย	อินทผลัม
AC-pd,col-slA	S2s	S3o	S2s	N	N	N	S3o	N
Bka-hb,gm-slA/b	S2rons	S3r	S2rons	S3r	N	S3r	S3r	N
Bka-hb-slB	S3o	S3r	S3o	S3r	N	S3r	S3r	N
Bop-cal-slB/d4marl	S3o	S2ns	S3o	S2n	S2n	S2n	S2ns	S2n
Bop-cal-slB	S3o	S2ns	S3o	S2n	S2n	S2n	S2ns	S2n
Bop-hb-clB	S3o	S2ns	S3o	S2n	S2n	S2n	S2ens	S2n
Bop-slC	S3ewo	S2ens	S3ewo	S2en	S2en	S2en	S2ns	S2n
Db-fl-slA/d3c	S2n	S3o	S2n	N	N	N	S3o	N
Db-fl-slA	S2n	S3o	S2n	N	N	N	S3o	N
Db-slA	S2n	S3o	S2n	N	N	N	S3o	N
Kpg-hb,fl-slB	S3o	S2ns	S3o	S2n	S2n	S2n	S2ns	S2n
Kpg-hb,gm-slA/b	S2ons	S2ons	S2ons	S2ons	S2ons	S2ns	S2ns	S2ons
Kpg-hb,gm-slA/b*	S2on	S2ons	S2on	S2on	S2on	S2n	S2ns	S2on
Kpg-hb,gm-slA	S2ons	S2ons	S2ons	S2ons	S2ons	S2ns	S2ns	S2ons
Kpg-hb,mw,fl-slA	S2on	S2ons	S2on	S2on	S2on	S2n	S2ns	S2on
Kpg-hb,rd-slB	S3o	S2ns	S3o	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Kpg-hb,rd-slB*	S3o	S2ns	S3o	S2n	S2n	S2n	S2ns	S2n

ตารางที่ 5-2 (ต่อ)

หน่วยที่ดิน	ข้าว	อ้อย	ข้าว	ข้าวโพด	มะพร้าว	พืชผัก	กล้วย	อินทผลัม
Kpg-hb,tkb-slB	S3o	S2ns	S3o	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Kpg-hb-slB/d3c	S3o	S2ns	S3o	S2n	S2n	S2n	S2ns	S2n
Kpg-hb-slB	S3o	S2ns	S3o	S2n	S2n	S2n	S2ns	S2n
Kpg-rd-slB	S3o	S2ns	S3o	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Kpg-slB/d3c	S3o	S2ns	S3o	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Kpg-vtkb-slB/d4c	S3o	S2ns	S3o	S2n	S2n	S2n	S2ns	S2n
Kpg-vtkb-slB	S3o	S2ns	S3o	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Kpg-vtkb-slB*	S3o	S2ns	S3o	S2n	S2n	S2n	S2ns	S2n
Ks-gm,fl-lA/b	S2o	S2os	S2o	S2o	S2o	S1	S2s	S2o
Ks-gm-silA/b	S2o	S2os	S2o	S2o	S2o	S1	S2s	S2o
Ks-mw,fl-lA	S2o	S2os	S2o	S2o	S2o	S1	S1	S2o
Ks-mw,fl-silA	S2o	S2os	S2o	S2o	S2o	S1	S2s	S2o
Ks-mw-silA	S2o	S2o	S2o	S2o	S2o	S1	S2s	S2o
Ks-mw-silA*	S2o	S2os	S2o	S2o	S2o	S1	S2s	S2o
Lb-f-clB	S3o	S1	S3o	S1	S1	S1	S1	S1
Ly-hb,col-slB	S3o	S2rns	S3o	S2rn	S3r	S2rn	S2erns	S3r
Ly-hb,r-d-slB	S3o	S2rns	S3o	S2rn	S3r	S2rn	S2ens	S3r

ตารางที่ 5-2 (ต่อ)

หน่วยที่ดิน	ข้าว	อ้อย	ข้าว	ข้าวโพด	มะพร้าว	พืชผัก	กล้วย	อินทผลัม
Ly-hb-slB	S3o	S2rns	S3o	S2rn	S3r	S2rn	S2rns	S3r
Ly-hb-Ty-hb-gslC	S3ewo	S3r	S3ewo	S3r	N	S3r	S3r	N
Ly-hb-Ty-hb-slB	S3o	S3r	S3o	S3r	N	S3r	S3er	N
Ly-rd-slB	S3o	S2rns	S3o	S2rn	S3r	S2rn	S2rns	S3r
Ly-Ty-slB	S3o	S3r	S3o	S3r	N	S3r	S3r	N
ML-gclC-RC	S3ewo	S3r	S3ewo	S3r	N	S3r	S3er	N
Mr-gslC	S3ewo	S3r	S3ewo	S3r	N	S3r	S3r	N
Mr-hb-slB	S3o	S3r	S3o	S3r	N	S3r	S3r	N
Np-sic1A	S1	S2os	S1	S3o	S3o	N	S3o	S3o
Tk-br-clB	S3o	S3r	S3o	S3r	N	S3r	S3r	N
Tk-br-clC	S3ewo	S3r	S3ewo	S3r	N	S3r	S3r	N
Tk-br-Tk-md,br-clB	S3o	S3r	S3o	S3r	N	S3r	S3r	N
Tk-clB	S3o	S3r	S3o	S3r	N	S3r	S3r	N
Tk-gclB	S3o	S3r	S3o	S3r	N	S3r	S3r	N
Tk-md,br-clB	S3o	S2r	S3o	S2r	S3r	S2r	S2r	S3r
Tk-Tk-br-slB	S3o	S3r	S3o	S3r	N	S3r	S3r	N
Tk-Tk-md,br-clB	S3o	S3r	S3o	S3r	N	S3r	S3r	N

ตารางที่ 5-2 (ต่อ)

หน่วยที่ดิน	ข้าว	อ้อย	ข้าว	ข้าวโพด	มะพร้าว	พืชผัก	กล้วย	อินทผลัม
Tk-Tk-md-clA	S3o	S3r	S3o	S3r	N	S3r	S3r	N
Ty-gclB	S3o	S3r	S3o	S3r	N	S3r	S3r	N
Ty-gslB-RC	S3o	S3r	S3o	S3r	N	S3r	S3r	N
Ty-hb-gslB	S3o	S3r	S3o	S3r	N	S3r	S3r	N
Ty-hb-gslC	S3ewo	S3r	S3ewo	S3r	N	S3r	S3r	N
Ty-hb-gslC*	S3ewo	S3r	S3ewo	S3r	N	S3r	S3r	N
Ty-hb-gslD	N	S3er	N	S3er	N	S3er	S3er	N
Ty-hb-gslD-RC	N	S3er	N	S3er	N	S3er	N	N
Ty-slB	S3o	S3r	S3o	S3r	N	S3r	S3r	N
Ws-clB	S3o	S2rs	S3o	S2r	S3r	S2r	S2rs	S3r
Ws-clC	S3ewo	S2ers	S3ewo	S2er	S3r	S2er	S2ers	S3r
Ws-Ws-vd-clC	S3ewo	S2ers	S3ewo	S2er	S3r	S2er	S2ers	S3r

หมายเหตุ : * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

ความหมายของสัญลักษณ์แสดงข้อจำกัดชั้นความเหมาะสม

e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน

w = ศักยภาพการใช้เครื่องจักร

r = สภาพการหยั่งลึกของราก

z = สารพิษ

x = การมีเกลือมากเกินไป

m = ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช

o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช

n = ความจุในการดูดยึดธาตุอาหาร

s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

ตามที่กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยุกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการวางกรอบและนโยบายการการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างสมดุลและยั่งยืน ซึ่งจะมีความละเอียดและเฉพาะเจาะจงมากกว่าแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศ ที่ใช้เป็นกรอบนโยบายการพัฒนาพื้นที่ระดับประเทศเป็นการกำหนดแนวทางใช้ที่ดินให้ตรงกับศักยภาพโดยเฉพาะทางด้านการเกษตร และนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้การใช้ขอบเขตการปกครองในระดับตำบลจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายและทิศทางสอดคล้องตามบริบทของแต่ละตำบล และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการใช้ที่ดินในระดับที่ใหญ่กว่านี้อาจไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรมเนื่องจากเป็นแผนงานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ทั้งนี้แผนการใช้ที่ดินเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้นำฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษาด้านกายภาพ ได้จาก การวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับการพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อมูลแผนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น ประกอบกับการพิจารณาจากทิศทางตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินภายในพื้นที่ตำบล เช่น ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ร่วมกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถกำหนดแนวทางการใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากร เพื่อการรักษาคุณภาพของลักษณะทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลนี้ส่วนหนึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทุกด้านเพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

6.2 แผนการใช้ที่ดิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม พบว่าแผนการใช้ที่ดินตำบลหนองกุ่ม อำเภอ บ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี สามารถกำหนดออกเป็น 6 เขตหลัก ได้แก่ เขตป่าไม้ เขตเกษตรกรรม เขตชุมชน และสิ่งปลูกสร้าง เขตแหล่งน้ำ เขตพื้นที่อื่น ๆ เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 6-1 และรูปที่ 6-1)

6.2.1 เขตป่าไม้ เป็นเขตพื้นที่ที่อยู่ในเขตป่าตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ พื้นที่ป่าสงวน แห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติ เขตป่าไม้ถาวร หรืออยู่ในพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1A,2,3,4,5 พื้นที่ในเขตนี้ส่วนใหญ่ยังคงสภาพเป็นป่าไม้ บางบริเวณได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบที่ไม่ เหมาะสม ไม่เป็นไปตามมาตรการหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ของที่ดินหรือทรัพยากรป่าไม้ ของพื้นที่นั้น ๆ ประกอบด้วย 1 เขตรอง ได้แก่ เขตป่าไม้สมบูรณ์ มีเนื้อที่ 31 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.02 ของ เนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตป่าไม้สมบูรณ์ (สัญลักษณ์ 1100) มีเนื้อที่ 31 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.02 ของ เนื้อที่ ตำบล เป็นเขตที่อยู่ภายในเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น แต่มีสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันเป็นป่าไม้สมบูรณ์

6.2.2 เขตเกษตรกรรม เป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งในที่นี้ คือ พื้นที่ที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็น เขตป่าไม้ตามกฎหมาย ซึ่งรัฐได้กำหนดเป็นพื้นที่ทำกิน มีการออกเอกสารสิทธิ์ซึ่งรวมถึงพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมด้วย เขตนี้รวมถึงการทำกิจกรรมภาคการเกษตรอื่นที่นอกเหนือจากการปลูกพืชด้วย ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง และเขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ มีเนื้อที่ 125,439 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 71.05 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง พื้นที่เขตนี้มีเขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) เป็นเขตที่ทำการเกษตรโดยอาศัย น้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งส่งผลให้มีข้อจำกัดต่อการเพาะปลูกพืชด้านความชื้นที่พืชนำไปใช้ประโยชน์ ในส่วนของที่ดิน มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับสูงถึงปานกลาง และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อ การเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2221) มีเนื้อที่ 9,275 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 5.25 ของ เนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง

(2) เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2222) มีเนื้อที่ 885 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.50 ของ เนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูก ได้แก่ มะม่วง มะขาม มะพร้าว กล้วย มะละกอ

(3) เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2223) มีเนื้อที่ 2,588 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.47 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูก ได้แก่ ปาล์มน้ำมัน ยูคาลิปตัส ยางพารา สัก สะเดา

(4) เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์ 2224) มีเนื้อที่ 57,254 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 32.43 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่ โดยพืชไร่ที่ปลูก ได้แก่ ข้าวโพด มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวฟ่าง

(5) เขตปลูกพืชทางเลือก (สัญลักษณ์ 2225) มีเนื้อที่ 174 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.10 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันปลูกพืชผัก ไม้ดอก หรือเกษตรผสมผสาน โดยพืชที่ปลูก ได้แก่ พริก

2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ พื้นที่เขตนี้ถูกกำหนดให้เป็นเขตเกษตรกรรมที่ ต้องมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาคือเป็นข้อจำกัดของการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่างๆ การทำการเกษตรใน

เขตนี้อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม พบปัญหาทางกายภาพของดินที่สำคัญหลาย เช่น เป็นดินตื้นซึ่งเป็นข้อจำกัดของการหยั่งรากพืชในการยึดลำต้นและการดูดซับธาตุอาหารพืชในดิน เนื้อดินเป็นทรายจัด ซึ่งมีผลต่อความสามารถในการอุ้มน้ำ เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันเป็นต้น จากข้อจำกัดการใช้ที่ดินดังกล่าวข้างต้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาปรับปรุงและมีมาตรการเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ให้สูงขึ้น รวมถึงการป้องกันไม่ให้เกิดสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมจากการใช้พื้นที่มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2310) มีเนื้อที่ 7,515 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 4.26 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง

(2) เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2320) มีเนื้อที่ 602 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.34 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูก ได้แก่ มะม่วง มะขาม มะพร้าว กล้วย มะละกอ

(3) เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2330) มีเนื้อที่ 12,817 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 7.26 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูก ได้แก่ ปาล์มน้ำมัน ยูคาลิปตัส ยางพารา สัก สะเดา

(4) เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์ 2340) มีเนื้อที่ 33,074 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 18.73 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่ โดยพืชไร่ที่ปลูกได้แก่ ข้าวโพด มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวฟ่าง

(5) เขตปลูกพืชทางเลือก (สัญลักษณ์ 2350) มีเนื้อที่ 161 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.09 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชทางเลือก โดยพืชทางเลือกที่ปลูกได้แก่ พริก

3) เขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 1,094 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.62 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 1 เขตรอง ได้แก่ เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ (สัญลักษณ์ 2520) ปัจจุบันมีการสร้างโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ประเภทต่าง ๆ มีเนื้อที่ 1,094 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.62 ของเนื้อที่ตำบล โดยประเภทของโรงเรือนที่พบได้แก่ โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก

6.2.3 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 15,781 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 8.94 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตชุมชน/สถานที่ราชการ เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต และเขตการใช้พื้นที่เฉพาะ มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ (สัญลักษณ์ 3100) มีเนื้อที่ 15,018 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 8.51 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินชุมชนและที่อยู่อาศัย มีทั้งประเภทหมู่บ้านบนพื้นราบ ถนน สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ

2) เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต (สัญลักษณ์ 3200) มีเนื้อที่ 408 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.23 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินประเภทโรงงานอุตสาหกรรม ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร

3) และเขตการใช้พื้นที่เฉพาะ (สัญลักษณ์ 3300) มีเนื้อที่ 355 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.20 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินนอกเหนือจาก 2 เขตดังกล่าวข้างต้น เช่น สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สถานีบริการน้ำมัน เป็นต้น

6.2.4 เขตแหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 1,269 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.72 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และเขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 4100) มีเนื้อที่ 755 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.43 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นลักษณะของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น ลำตะเพิน หนองกะแหร่ม หนองปรือ หนองอ้ายเผือกใน หนองเอียง ห้วยกะดก ห้วยกะดุก ห้วยโกรกหมอ ห้วยเขตก ห้วยชักพระ ห้วยนกบ้ำจี้ ห้วยบ้ำจี้ ห้วยพุ ห้วยพุมะหาด ห้วยยอดแก้ว ห้วยวังยาว และห้วยหุบแร่ เป็นต้น

2) เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (สัญลักษณ์ 4200) มีเนื้อที่ 514 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.29 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น บ่อบาดาลราชการจำนวน 60 บ่อ และ จำนวนบ่อบาดาลเอกชนจำนวน 1 บ่อ เป็นต้น

6.2.5 เขตพื้นที่อื่น ๆ (สัญลักษณ์ 5000) มีเนื้อที่ 12,625 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 7.15 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ เช่น พื้นที่ถม บ่อลูกรัง เป็นต้น

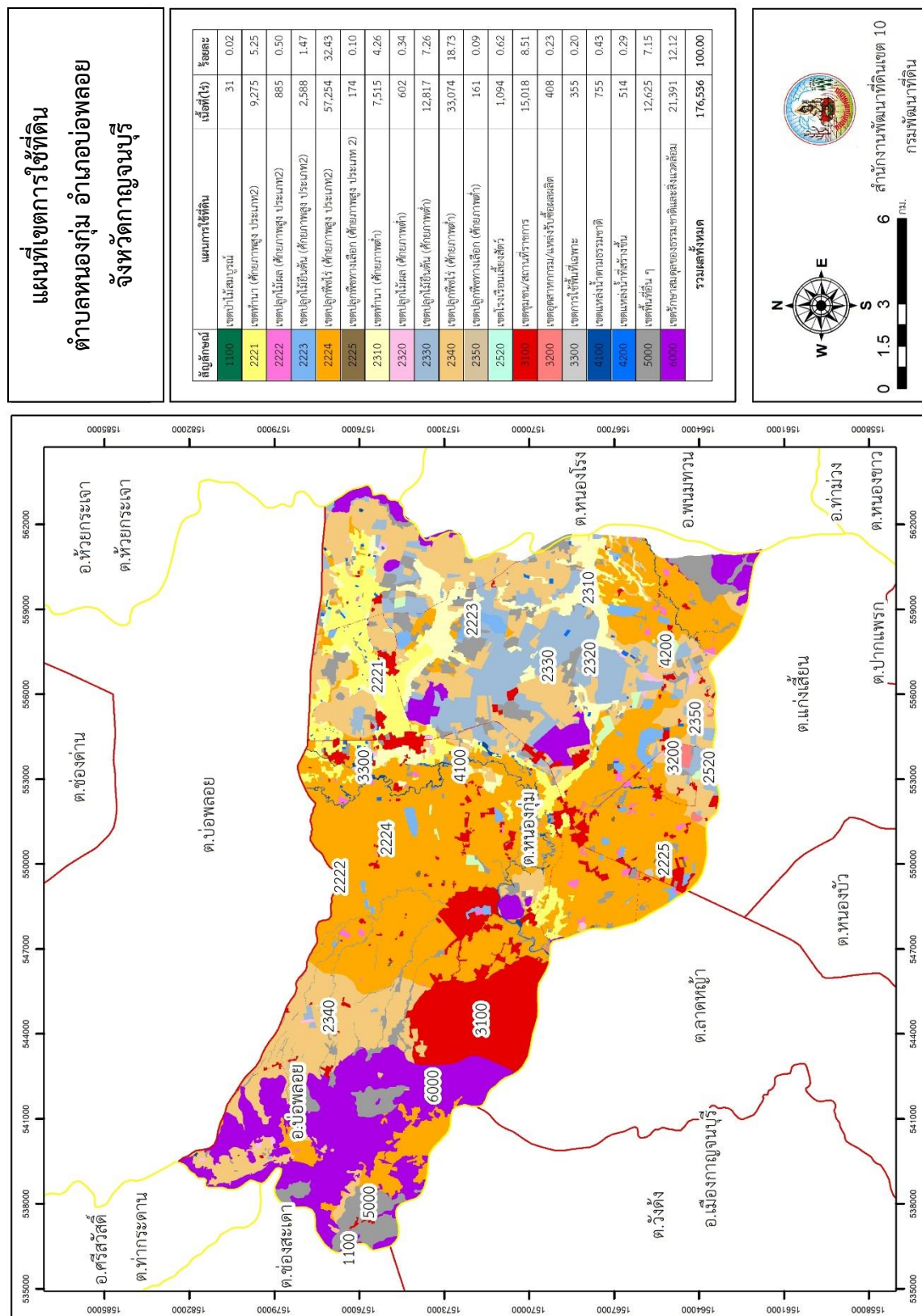
6.2.6 เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สัญลักษณ์ 6000) มีเนื้อที่ 21,391 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 12.12 ของเนื้อที่ตำบล มีการใช้ที่ดินเป็นป่าไม้ที่พบในพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งอยู่นอกเขตป่าไม้ ตามกฎหมาย ส่วนใหญ่เป็นป่าปลูก ป่าชุมชน

ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี

แผนการใช้ที่ดิน		เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
1.	เขตป่าไม้	31	0.02
	1100 เขตป่าไม้สมบูรณ์	31	0.02
2.	เขตเกษตรกรรม	125,439	71.05
	2221 เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท2)	9,275	5.25
	2222 เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภท2)	885	0.50
	2223 เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภท2)	2,588	1.47
	2224 เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภท2)	57,254	32.43
	2225 เขตปลูกพืชทางเลือก (ศักยภาพสูง ประเภท 2)	174	0.10
	2310 เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)	7,515	4.26
	2320 เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ)	602	0.34
	2330 เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ)	12,817	7.26
	2340 เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพต่ำ)	33,074	18.73
	2350 เขตปลูกพืชทางเลือก (ศักยภาพต่ำ)	161	0.09
	2520 เขตโรงงานเลี้ยงสัตว์	1,094	0.62
3.	เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	15,781	8.94
	3100 เขตชุมชน/สถานที่ราชการ	15,018	8.51
	3200 เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต	408	0.23
	3300 เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ	355	0.20
4.	เขตแหล่งน้ำ	1,269	0.72
	4100 เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	755	0.43
	4200 เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	514	0.29
5.	เขตพื้นที่อื่นๆ	12,625	7.15
6.	เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	21,391	12.12
รวม		176,536	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี

บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรีแล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2568 ถึง 2572

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลหนองกุ่ม ไปเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ่ม เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกับกรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน และได้รับการเชื่อมโยงสู่แผนพัฒนาตำบล

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินกาญจนบุรี เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.1.4 กรมพัฒนาที่ดินพิจารณาสนับสนุนงบประมาณกิจกรรมและโครงการตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดิน

7.1.5 สถานีพัฒนาที่ดินกาญจนบุรี นำเสนอต่อที่ประชุมจังหวัด/อำเภอ เพื่อสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่น นำโครงการภายใต้หน่วยงานมาพัฒนาพื้นที่ตามแผนการใช้ที่ดินกำหนด

7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ (ตารางที่ 7-1)

เขตเกษตรกรรม

7.2.1 ดินขาดความอุดมสมบูรณ์/ดินตื้น มีแผนงาน/โครงการปรับปรุงบำรุงดิน ดังนี้

- 1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
- 2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
- 3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- 4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- 5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
- 6) การรณรงค์ไถกลบตอซัง
- 7) การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์
- 8) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
- 9) การส่งเสริมพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน (หมอดินอาสา)

7.2.2 การชะล้างพังทลายของดิน มีแผนงาน/โครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ดังนี้

- 1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 2) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน

7.2.3 พื้นที่แล้งซ้ำซาก มีแผนงาน/โครงการบริหารจัดการน้ำ ดังนี้

- 1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 2) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- 3) การก่อสร้างระบบส่งน้ำ

7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น (ตารางที่ 7-2)

7.3.1 เขตเกษตรกรรม

1) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น

(1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/สำนักงานสหกรณ์จังหวัด)

(2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices : GAP) (กรมวิชาการเกษตร)

(3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำการเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)

(4) สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)

2) เขตปศุสัตว์ และเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด)

7.3.2 เขตแหล่งน้ำ

สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทานจังหวัด)

7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ่ม เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2567 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน การขาดแคลนน้ำ ปรับรูปที่ดินและเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตให้เหมาะสมกับที่ดิน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ของตำบลหนองกุ่ม กรมพัฒนาที่ดินได้วิเคราะห์เบื้องต้น ดังต่อไปนี้

ปัญหาของตำบลหนองกุ่ม ในภาพรวมสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 3 ประการ คือ (1) ปัญหาดินเสื่อมโทรมและดินชะล้างพังทลาย (2) ปัญหาการขาดแคลนน้ำ แหล่งน้ำตื้นเขิน และ (3) ปัญหาเรื่องพืช โรคและแมลงระบาด ส่วนปัญหารองลงมา คือ ปัญหาเรื่องเอกสารสิทธิ์ที่ดินไม่ชัดเจน ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง / ต้องเช่านายทุน ปัญหาดังกล่าวนี้นำผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนโดยรวม

ในกรณีปัญหาความเสื่อมโทรมของที่ดินนั้นจะรวมถึง (1) ปัญหาเรื่องดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และ (2) ปัญหาดินตื้น คุณภาพของดินจึงไม่ค่อยเหมาะสมต่อการเกษตร และจากการวิเคราะห์ความลาดชันของตำบลหนองกุ่ม ซึ่งมีเนื้อที่รวม 176,536 ไร่ นั้น พบว่า ระดับความลาดชันมากกว่าร้อยละ 35 มีจำนวนมากถึง 13,928 ไร่ หรือร้อยละ 7.89 ระดับความลาดชันร้อยละ 12-20 มีจำนวน 79 ไร่ หรือร้อยละ 0.04 ระดับความลาดชันร้อยละ 5-12 มีจำนวน 16,300 ไร่ หรือร้อยละ 9.24 ระดับความลาดชันร้อยละ 2-5 มีจำนวน 104,759 ไร่ หรือร้อยละ 59.34 และที่ราบที่ระดับความลาดชันร้อยละ 0-2 มีจำนวน 35,939 ไร่ หรือร้อยละ 20.36 จากการที่สภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ลาดชันดังกล่าวนี้ ผลกระทบที่ตามมา คือ เกิดการสูญเสียดินที่มีความรุนแรงถึงรุนแรงมากที่สุดรวม 12,031 ไร่ นอกจากนี้ในพื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่าร้อยละ 12 มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำครอบคลุมพื้นที่เพียงบางส่วนของตำบลเท่านั้น จึงเกิดปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน ในส่วนของปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินที่เกิดขึ้นนั้น เนื่องจากการใช้ที่ดินติดต่อกันเป็นเวลานานโครงสร้างของดินได้มีการเปลี่ยนแปลง ในพื้นที่ที่มีการไถพรวนด้วยเครื่องจักรกลติดต่อกันเป็นระยะเวลานานทำให้ดินแน่นตัว

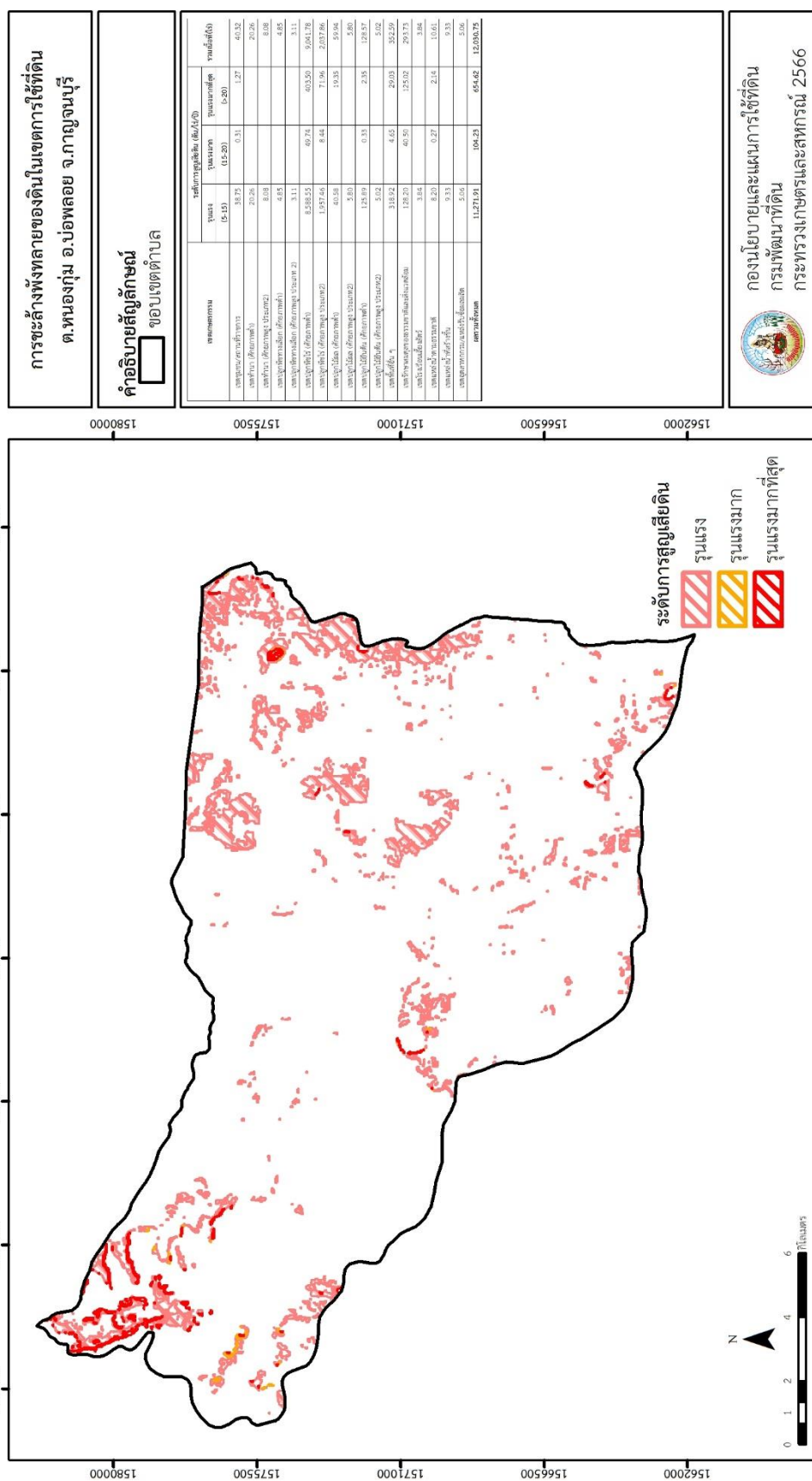

น้ำในดินและอากาศในดินที่เคยมีอยู่สูญหายไป ส่วนธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุ ก็มีปริมาณลดลงเช่นเดียวกัน เนื่องจากพืชนำไปใช้ และอินทรีย์วัตถุได้สลายตัวไป กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะแก้ไขปัญหาการจัดทำเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลงเพื่อวางแผนการผลิตพืชควบคู่กับการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ (การปลูกหญ้าแฝก) โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศน์ สนับสนุนการทำและใช้ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม โดยการขุดคูยก่อง เพิ่มแหล่งกักเก็บน้ำ การขุดลอกลำห้วย ขุดลอกบ่อตื้นเขิน และจัดทำระบบส่งน้ำ

กรณีต้องการเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกิน พบว่า เป็นพื้นที่ ภพท.5 ร้อยละ 80 ของตำบล ไม่สามารถขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้ รวมถึงไม่สามารถเข้าร่วมโครงการที่รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณก่อสร้างโดยใช้เครื่องจักรกลหนักได้

การแก้ไขปัญหาตามที่มีข้อเสนอจากชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ่ม ให้แก้ไขปัญหารวม 5 ประการ คือ (1) ขุดลอกคลอง ลำห้วย และก่อสร้างระบบส่งน้ำเข้าในแปลงเกษตรกร (2) จัดทำงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ลุ่ม-ดอน ก่อสร้างธนาคารน้ำใต้ดินระบบปิดให้กับเกษตรกรในชุมชน (3) องค์ความรู้เรื่องการจัดที่ดิน ช่วยลดต้นทุนการผลิต สนับสนุนชุดตรวจสอบดินภาคสนาม (4) สนับสนุนผลผลิตทางการเกษตร พันธุ์พืชต้านทานโรคให้กับเกษตรกรที่ต้องการ และ (5) จัดรูปที่ดินเพื่อให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการภาครัฐได้ นั้น จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่มีอยู่ในปัจจุบันแล้วสรุปได้ว่า **“ไม่สามารถดำเนินการแก้ปัญหาหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่งหรือใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่ง แล้วจะแก้ไขปัญหาก็ได้โดยสิ้นเชิง จะต้องดำเนินการทั้งตำบลควบคู่กันทั้งปัญหาการใช้ที่ดิน กับปัญหาการขาดแคลนน้ำในบางพื้นที่ โดยจัดทำโครงการ “การพัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบ”**

การแก้ไขปัญหการขาดแคลนน้ำ ทั้งพื้นที่ตำบลในหมู่ที่ 1-16 จะต้องมีการจัดทำเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลงเพื่อวางแผนการผลิตพืชควบคู่กับการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ การส่งเสริมการปรับระบบเกษตรให้เหมาะสมตามแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน สนับสนุนการทำและการใช้ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ การปลูกหญ้าแฝก การส่งเสริมปรับสภาพแวดล้อมในครัวเรือน (ขยะ น้ำเสีย สิ่งปฏิกูล) พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะต้องจัดทำการพัฒนาที่ดินและน้ำรวมทั้งสองพื้นที่ไปด้วยกันเป็นระบบ ได้แก่ การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก และระบบกระจายน้ำ เพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตรที่สะอาด การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร งานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ขุดคูระบายน้ำ และบ่อดักตะกอนดิน โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม โดยการขุดคูยก่อง เพิ่มแหล่งกักเก็บน้ำและป้องกันน้ำหลากท่วมแปลงเกษตร การจัดทำธนาคารน้ำใต้ดินระบบปิด การก่อสร้างระบบส่งน้ำ ขุดลอกลำห้วย รวมถึงการปรับปรุงคุณภาพน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค (รูปที่ 7-1)

รูปที่ 7-1 การชะล้างพังทลายของดินในเขตการใช้ที่ดิน ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2568-2572

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
1. เขตพื้นที่ทำนา เนื้อที่ 16,790 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	934,125
	1.1 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	743,750
	1.2 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	7,500
	1.3 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	7,500
	1.4 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์	50,000
	1.5 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	375
	1.6 ไถกลบตอซังเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและแร่ธาตุในดิน	125,000
	2. การบริหารจัดการน้ำ	331,000
	2.1 โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่ เกษตรเพื่อการบริหารเชิงรุก (Agri-Map)	125,000
	2.2 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	206,000
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	193,500
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	6,000
	3.2 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ลุ่ม-ดอน	187,500
2. เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 90,328 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	2,846,000
	1.1 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	2,231,250
	1.2 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	375,000
	1.3 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	37,500
	1.4 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์	200,000
	1.5 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	2,250
	2. การบริหารจัดการน้ำ	934,000
	2.1 โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่ เกษตรเพื่อการบริหารเชิงรุก (Agri-Map)	625,000
	2.2 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	309,000
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	6,730,000
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	480,000
	3.2 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ลุ่ม-ดอน	6,250,000
3. เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 1,487 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	162,500
	1.1 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	148,750
	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	2,250
	1.4 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์	10,000
	1.5 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	1,500

ตาราง 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
4. เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 15,405 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	805,000
	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	743,750
	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	7,500
	1.4 การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์	50,000
	1.5 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	3,750
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	30,000
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	30,000
รวมเขตเกษตรกรรม	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	4,747,625
	2. การบริหารจัดการน้ำ	1,265,000
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	6,953,500
	รวมแผนงาน/โครงการ	12,966,125

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตเกษตรกรรม 1) เขตพื้นที่ทำนา เนื้อที่ 16,790 ไร่ 2) เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 90,328 ไร่ 3) เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 1,487 ไร่ 4) เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 15,405 ไร่	การแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรม พื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน และเพิ่มศักยภาพการผลิต 1) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งตามศักยภาพ (สนง.สหกรณ์จังหวัด) 2) โครงการเกษตรอินทรีย์ (สนง.เกษตรจังหวัด) 3) โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด) 4) โครงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม (ศูนย์วิจัยพัฒนาการเกษตรจังหวัด) 5) โครงการการบริหารความหลากหลายชีวภาพ (ศูนย์วิจัยพัฒนาการเกษตรจังหวัด) 6) โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) 7) โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน (สนง.การปฏิรูปที่ดินจังหวัด) 8) โครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ (สนง.เกษตรจังหวัด) 9) โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (สนง.เกษตรจังหวัด) 10) โครงการพัฒนาธุรกิจชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดิน (สนง.การปฏิรูปที่ดินจังหวัด) 11) โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ (สนง.เกษตรจังหวัด) 12) โครงการมันสำปะหลังพันธุ์ดี (สนง.เกษตรจังหวัด) 13) โครงการเลี้ยงสุกรเพื่อเป็นอาชีพเสริม (สนง.ปศุสัตว์จังหวัด) 14) โครงการเลี้ยงไก่พื้นเมือง (สนง.ปศุสัตว์จังหวัด) 15) โครงการพัฒนาการผลิตพืชปลอดภัยโดยระบบโรงเรือน (อบต.หนองกุ่ม) 16) โครงการผลิตปุ๋ยหมัก (สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด) 17) โครงการผลิตปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ (สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด) การปรับปรุงที่ดินและเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต 1) โครงการพัฒนาเครือข่ายงานส่งเสริมการเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด) 2) โครงการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพองค์กรเกษตรกร (สนง.เกษตรจังหวัด) 3) โครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน (สนง.เกษตรจังหวัด) 4) โครงการส่งเสริมเกษตรกรรมทางเลือก (สนง.เกษตรจังหวัด) 5) โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด) 6) โครงการส่งเสริมเกษตรผสมผสาน (สนง.เกษตรจังหวัด)

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
	7) โครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (สนง.เกษตรจังหวัด) 8) โครงการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด) 9) โครงการธนาคารสินค้าเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด) 10) โครงการพัฒนาสถาบันเกษตรกรรูปแบบประชารัฐ (สนง.เกษตรจังหวัด) 11) โครงการศักยภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกร (สนง.เกษตรจังหวัด) 12) โครงการผลิตพันธุ์พืชและปัจจัยการผลิต (สนง.เกษตรจังหวัด) 13) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ 14) โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม 15) โครงการผลิตและสนับสนุนหัวเชื้อจุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืช (ศูนย์วิจัยพัฒนาการเกษตรจังหวัด) 16) โครงการสนับสนุนการผลิตจุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืชทดแทนการใช้สารเคมี 17) โครงการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน (อบต.หนองกุ่ม)
2. เขตแหล่งน้ำ เนื้อที่ 1,266 ไร่	1) โครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาแหล่งน้ำชลประทาน (กรมชลประทาน) 2) โครงการพัฒนาระบบชลประทานด้วยนวัตกรรม (กรมชลประทาน) 3) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำ (กรมชลประทาน) 4) โครงการพัฒนาโครงการชลประทานเดิม (กรมชลประทาน) 5) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการส่งและระบายน้ำ (กรมชลประทาน) 6) โครงการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำในพื้นที่ชลประทานเดิม (กรมชลประทาน)

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ โครงการรื้อถอนตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี แผน 5 ปี (พ.ศ. 2568-2572)

เขตพื้นที่ทำ ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย				รวม	งบประมาณ				รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2568	2569	2570	2571	2572	2568	2569	2570	2571	2572	
(เขตพื้นที่ทำ นา, ไร่, ไร่ ยืนต้น, พืชไร่)	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	ตัน	26	26	26	26	26	773,500	773,500	773,500	773,500	773,500	พด.
	1.1 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ไร่	5,100	5,100	5,100	5,100	5,100	76,500	76,500	76,500	76,500	76,500	พด.
	1.2 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน ด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	730	730	730	730	730	10,950	10,950	10,950	10,950	10,950	พด.
	1.3 ส่งเสริมการผลิตและใช้สารอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	ตัน	31	31	31	31	31	62,000	62,000	62,000	62,000	62,000	พด.
	1.4 การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์	ไร่	105	105	105	105	105	1,575	1,575	1,575	1,575	1,575	พด.
	1.5 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุง ที่ดิน	ไร่	50	50	50	50	50	25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	พด.
	1.6 ฝึกอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ และรายได้ในดิน	ไร่	50	50	50	50	50	25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	พด.
(เขตพื้นที่ทำ นา, ไร่, ไร่)	2. การบริหารจัดการน้ำ												1,265,000
	2.1 โครงการบริหารจัดการการผลิต สินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการ บริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)	ไร่	60	60	60	60	60	150,000	150,000	150,000	150,000	150,000	พด.
	2.2 การก่อสร้างแหล่งน้ำไม่รวม เขตชลประทาน	บ่อ	5	5	5	5	5	103,000	103,000	103,000	103,000	103,000	พด.
(เขตพื้นที่ทำ นา, ไร่, ไร่, ไร่)	3. การฟื้นฟูและป้องกันภัยแล้ง ของดิน												6,953,500
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ ดินและน้ำ	ไร่	86,000	86,000	86,000	86,000	86,000	103,200	103,200	103,200	103,200	103,200	พด.
	3.2 จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ พื้นที่ลุ่ม - ดอน	กล้า	515	515	515	515	515	1,287,500	1,287,500	1,287,500	1,287,500	1,287,500	พด.
รวมเป้าหมายดำเนินงานและงบประมาณ													12,966,125

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นงบประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. 2567. **ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)**รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล ปี 2565. แหล่งที่มา : <https://ebmn.cdd.go.th/>. 25 กุมภาพันธ์ 2567.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2567. **ปริมาณน้ำและจำนวนบ่อบาดาล ปี 2565**. แหล่งที่มา: <http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php>, 26 พฤษภาคม 2567.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2566. **จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำแนกรายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567)**. แหล่งที่มา : <http://mvos2.gistda.or.th/>. 1 มีนาคม 2567
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2567. **สถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2537-2566)**. กรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กรุงเทพฯ.
- กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน. 2567. **แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ปี 2566 (ไฟล์ข้อมูล)**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2567. **แผนที่ทรัพยากรดิน (ไฟล์ข้อมูล)**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- บัณฑิต ต้นศิริ และ คำรณ ไทรฟัก. 2542. **คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน (Qualitative Land Evaluations) สำหรับพืชเศรษฐกิจ**. กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่. 2567. **แผนที่ขอบเขตตำบล ปี 2564 (ไฟล์ข้อมูล)**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. 2567. **รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2566)**. แหล่งที่มา : <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate/Area/statpop>. 1 มีนาคม 2567.
- องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ่ม. 2567. **วิสัยทัศน์ พันธกิจ**. แหล่งที่มา <https://www.nongkum.go.th/about>, 26 สิงหาคม 2567.

กรมพัฒนาที่ดิน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

